

A Holokauszt Gyermekáldozatainak Emlékhelye – Európai Oktatási Központ (az „Emlékhely”)
kiállítási és szakmai programja megalkotása tárgyában kidolgozott Koncepció

K

KÖZÉP- ÉS KELET EURÓPAI
TÖRTÉNELEM ÉS TÁRSADALOM KUTATÁSÁÉRT
KÖZALAPÍTVÁNY

2013

**Készítette: Közép és Kelet-európai Történelem és
Társadalom Kutatásáért Közalapítvány**

Tartalom:

Bevezető	3
Kiállítási koncepció (általános szempontok)	4
Kiállítás tematikus fő fejezetel (tematikus vázlat)	5
Előzetes látványterv	6
Oktatási program módszertani vázlata	13
Előzetes kommunikációs terv	21
a) Az Emlékhely elnevezésének alátámasztása	21
b) Kommunikációs előzmények, az intézmény bevezetése	25
Dokumentumtár (1. számú melléklet)	29
Intézménynevek összehasonlító bemutatása (2. számú melléklet)	185

Bevezető

A magyar Kormány 1396/2013. (VII. 2.) számú határozatában rendelkezett a „Holokauszt Gyermekekáldozatainak Emlékhelye – Európai Kulturális Központ” létrehozásáról és az MNV Zrt.-t jelölte meg építtetőnek. Az alábbi – a létesülő emlékhely kiállítási és oktatási programját megalapozó – „Konceptiót” az MNV Zrt. megbízásából a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány (továbbiakban: a Közalapítvány) készítette. A Konceptió elkészítésekor a fenti megbízás keretében a Megbízó az alábbi tartalmi kritériumokat fogalmazta meg:

„Konceptió: Jelenti a jelen Megbízási Szerződés rendelkezései szerint az Emlékhely tekintetében a Projekt megindításához szükséges (1) kiállítási tematika és oktatási tevékenység szinoptikus összefoglalóját, (2) a létesülő intézmény bevezetéséhez szükséges előzetes kommunikációs tervet, (3) az előzetes látványtervet, továbbá (4) az Emlékhely érintette témahorizont tudományos alapjait összegző vázlatot.”

Továbbá a szolgáltatások tekintetében:

„A Megbízott feladata, hogy megalkossa az Emlékhely kiállításának és oktatási programjának tematikus és módszertani vázlatát, a tudományos tevékenység szakmai koncepcióját, a létesülő intézmény bevezetésének előzetes kommunikációs tervét, valamint a rendelkezésre álló épületegyüttes előzetes látványtervét, és ezáltal részt vegyen az Emlékhely létrehozásának („Projekt”) előkészítésében.

A Megbízott a Konceptió kidolgozása keretében olyan szakmai, tudományos előkészítő anyag elkészítésére köteles, amely meghatározza:

- (a) az Emlékhely kiállítási, oktatási és vizuális koncepcióját*
- (b) definiálja az emlékhely épületegyüttes funkcióját és történetsszakmai alapjait*
- (c) megfelelő programként szolgál az Emlékhely építészeti terveinek kidolgozására”*

A Közalapítvány által kidolgozott Konceptió a fenti kritériumok alapján alapozza meg az intézmény létesítésének tartalmi (kiállításszerkezeti, építészeti, tudományos, dokumentumstruktúra szerinti továbbá vizuális) valamint kommunikációs (elnevezés, bevezetés és nyilvánosságmunka) tevékenységét.

Budapest, 2013. szeptember 29.

Schmidt Mária
Főigazgató

Kiállítási koncepció (általános szempontok)

A vészország tragédiáját a *normalitás* elzárja a XXI. század felnövekvő nemzedékei előtt. Az áldozatok, az elkövetett bűnök, a felelősök ma ugyanúgy felfoghatatlan kategóriát képeznek, mint a példát mutató állampolgári magatartásminták. Ami 1944-ben megtörtént, az a mediatizált XXI. század digitális erőszakkultúrája ellenére – vagy éppen annak eredményeképp – sok esetben absztrakció marad a tanulók számára, ahogy a Holokauszt gyermekáldozatainak óriási számaránya is súlyát veszti jelenünk „statisztikai bővületében”. A Közalapítvány ezért olyan kiállítási és oktatási koncepciót kínál, melynek elsődleges célja, hogy az egykori Józsefvárosi Pályaudvar helyén létesülő új intézmény áttörje azt a percepció gátat, amely a hetven évvel ezelőtti tragédia és jelenünk között emelkedik. Ennek érdekében az azonosulást és megértést lehetővé tevő komplex kiállítási és oktatási tartalmat tervezünk, amely a történeti kontextus ismertetésén túl minden egyes tanulót és látogatót azokkal a döntési helyzetekkel konfrontál, melyek a korszak teljes jogú állampolgárai és jogfosztottjai számára a hétköznapi valóságot jelentették. Azzal, hogy a kiállítás nem az utókor „omnipotens” és így távolságtartó pozíciójából közelíti a XX. század traumatikus eseménysorozatához, lehetőség nyílik arra, hogy a befogadás folyamata valódi érzelmi reakciókkal, az érzékenyítés szándéka valódi és tartós hatással menjen végbe.

A kiállítás koncepciója a fenti célok elérése érdekében három – a befogadás és azonosulás szempontjából meghatározó – tematikus fókuszpont köré csoportosítja a történeti tartalmakat, mégpedig a gyermekáldozatok, az életmentők és néhány kiemelt sorstörténet köré.

A kiállítás fő tematikus fejezetei (tematikus vázlat)

A kiállítás három tematikus tömbben mutatja be a vészidőszak rettenetét. A „*Gyermekek a Holokausztban*” és az embermentő tevékenységet érintő „*Emberek az embertelenségben*” tartalmi fókuszpontokat néhány konkrét „*Sorstörténet*” bemutatása egészíti ki, mindvégig azzal a szándékkal, hogy a látogatók maguk is kézzelfogható közelségbe kerüljenek a kortársak élet- és döntéshelyzeteivel.

Tartalmi fejezetek:

„*Gyermekek a Holokausztban*”

A Holokausztban rejlő elemi gonoszság dimenzióját a gyermekek sorsa mutatja a legnagyobb erővel. A kiállítás a *shoa* gyermekáldozatait, azon belül is 190 ezer magyar gyermekáldozatának tragédiáját mutatja be több emelet magasan, és teszi lehetővé a legfiatalabb nemzedékek azonosulását.

„*Emberek az embertelenségben*”

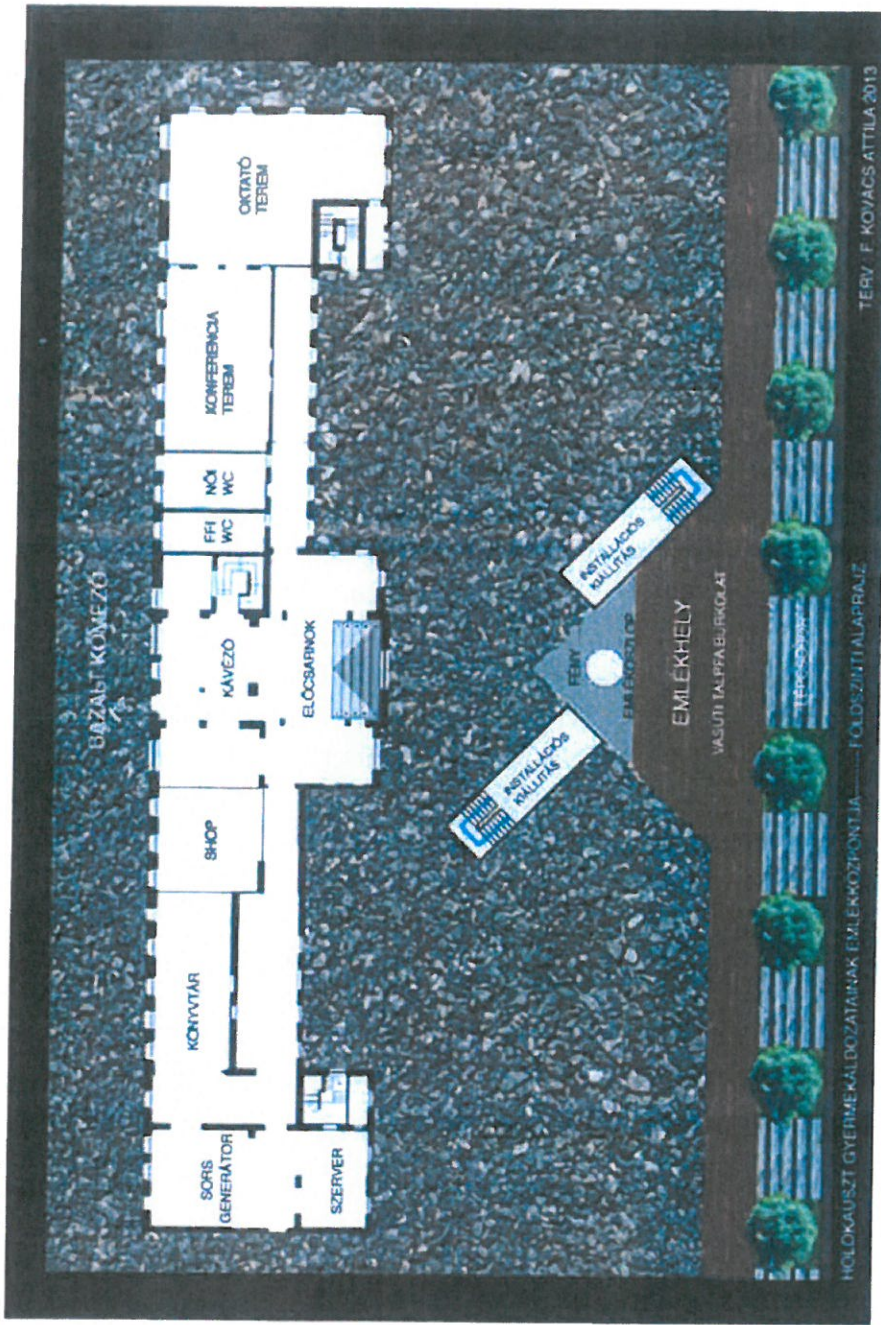
A Holokauszt során elkövetett bűnök kizárólagos ismertetése – pedagógiai tapasztalatok nyomán – már-már elidegenítő hatással távolítja el a diákokat a téma befogadásától. Az embermentő tevékenység bemutatása ezért nemcsak olyan követendő viselkedésmintákat állít a tanulók elé, melyekkel az alapvető emberi jogok talaján álló polgári demokráciák legfiatalabb nemzedékei természetes módon képesek azonosulni, de lehetővé teszi egy árnyalt – a diktatúrák továbbélő hagyományaitól eltérő – diskurzív látásmód közvetítését. Választhatsz jó és rossz között – még akkor is, ha a jó választása veszélyekkel jár.

„*Sorstörténet*”

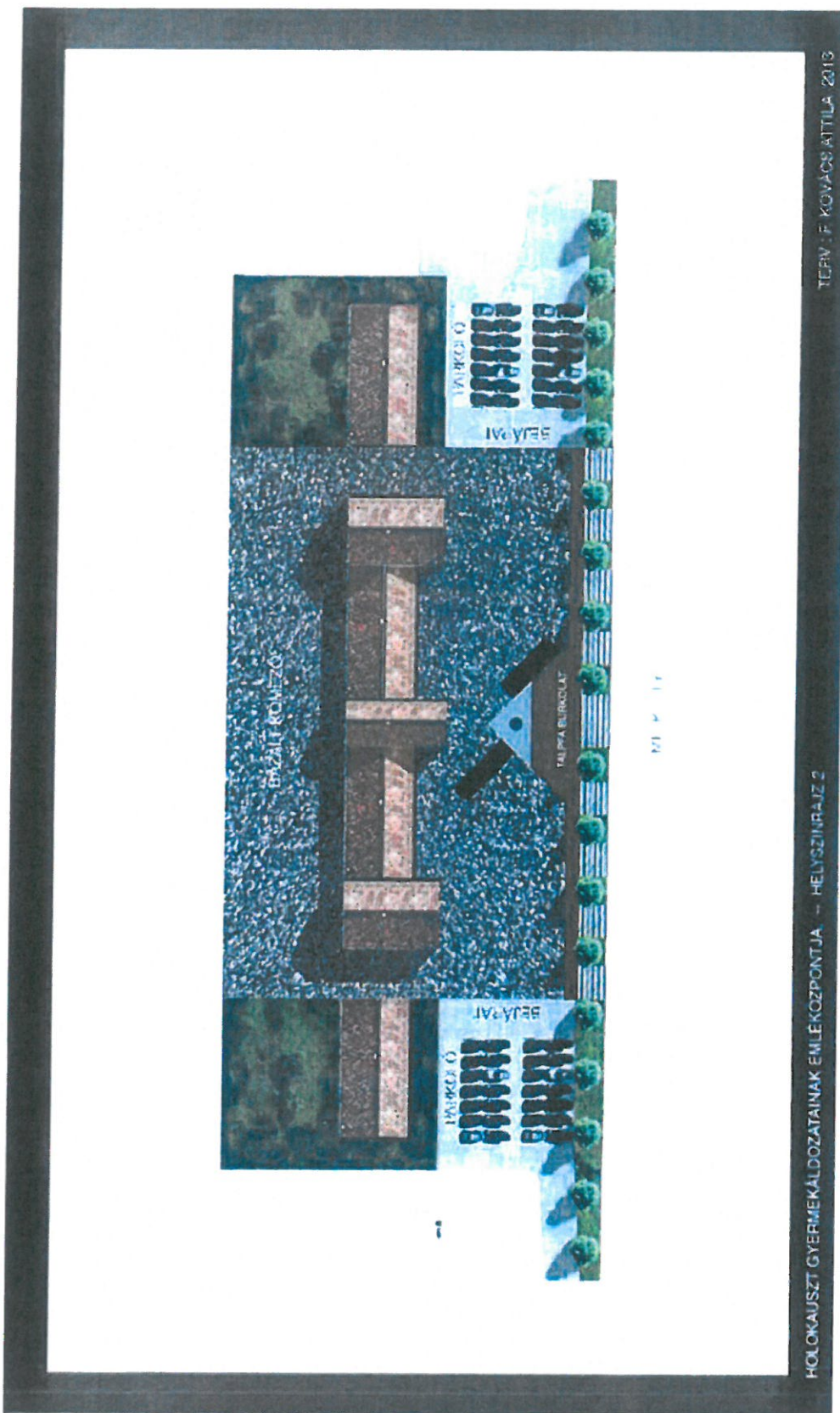
Ahogy *Anna Frank* életútja konkrétsága, dokumentáltsága révén vált az európai Holokauszt egyik legmegérintőbb sorstörténetévé, úgy törhetik meg a vészidőszak arcatlan gonoszságát a magyar áldozatok irodalmi művekké és naplókka dokumentált szenvedéstörténeteivel (Kertész Imre, Zsolt Éva, Ecséri Lilla stb.). A kiválasztott életutak, a szereplők tárgyi kultúrájának, hétköznapi világának érzékeny bemutatása fokozza az azonosulás folyamatát, a szépirodalmi vetület pedig reprezentálja a Holokauszt témájának magas kultúrává válását; azt, amitől érzelmileg is átélhető lesz a történet.

Előzetes látványterv

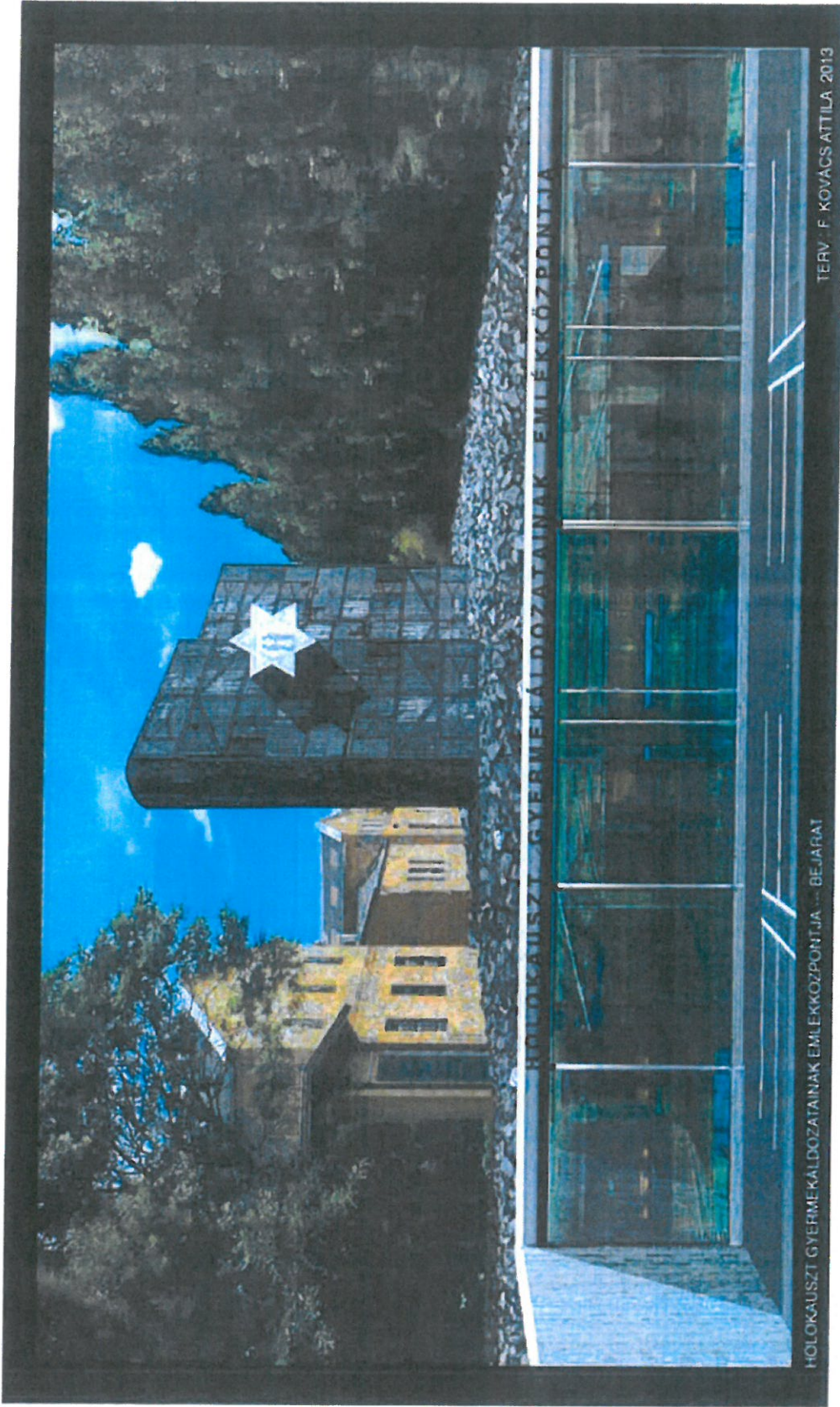
Helyszínrajz (1.)

Helyszínrajz (2)

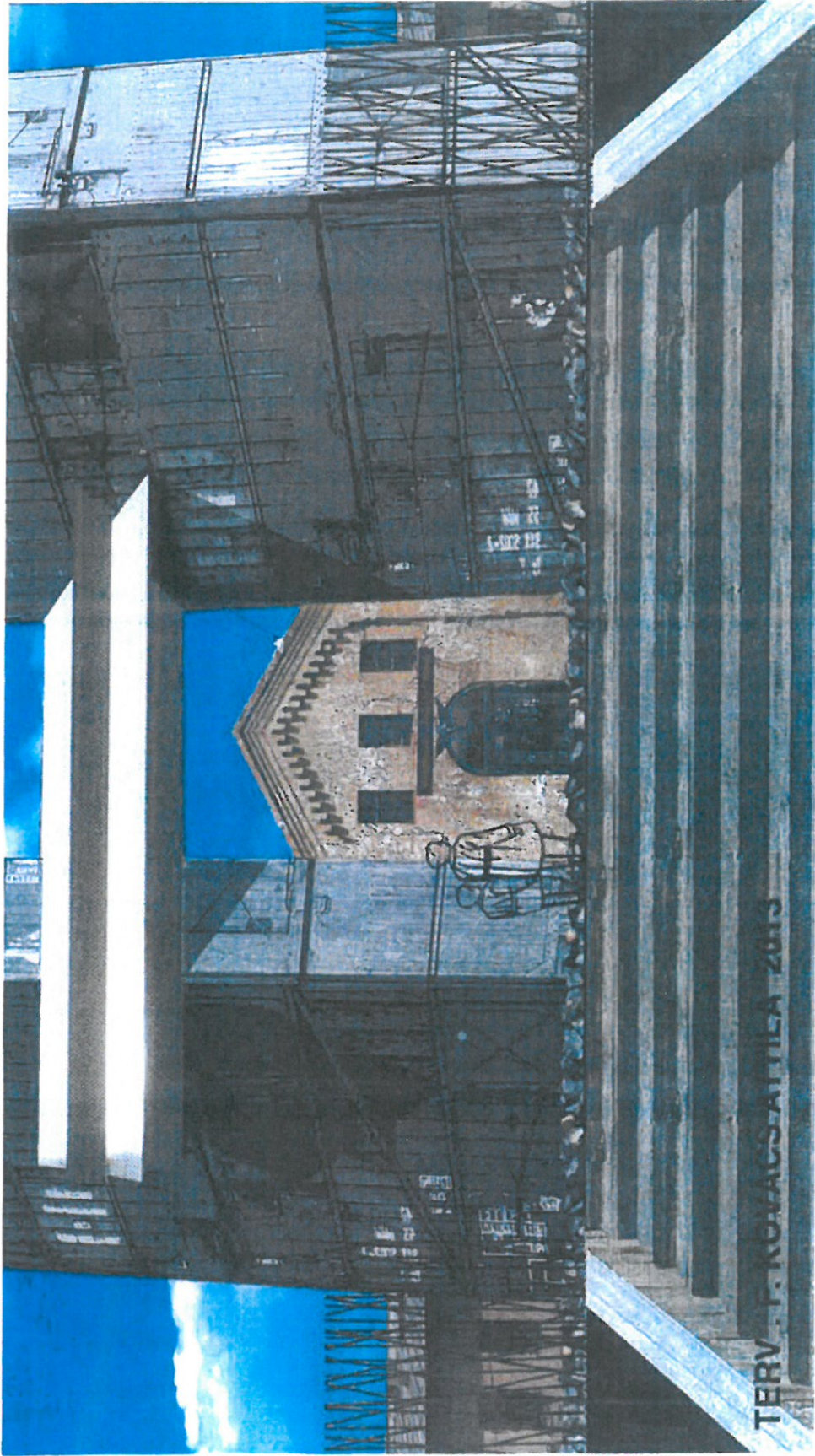
Bejárati nézet

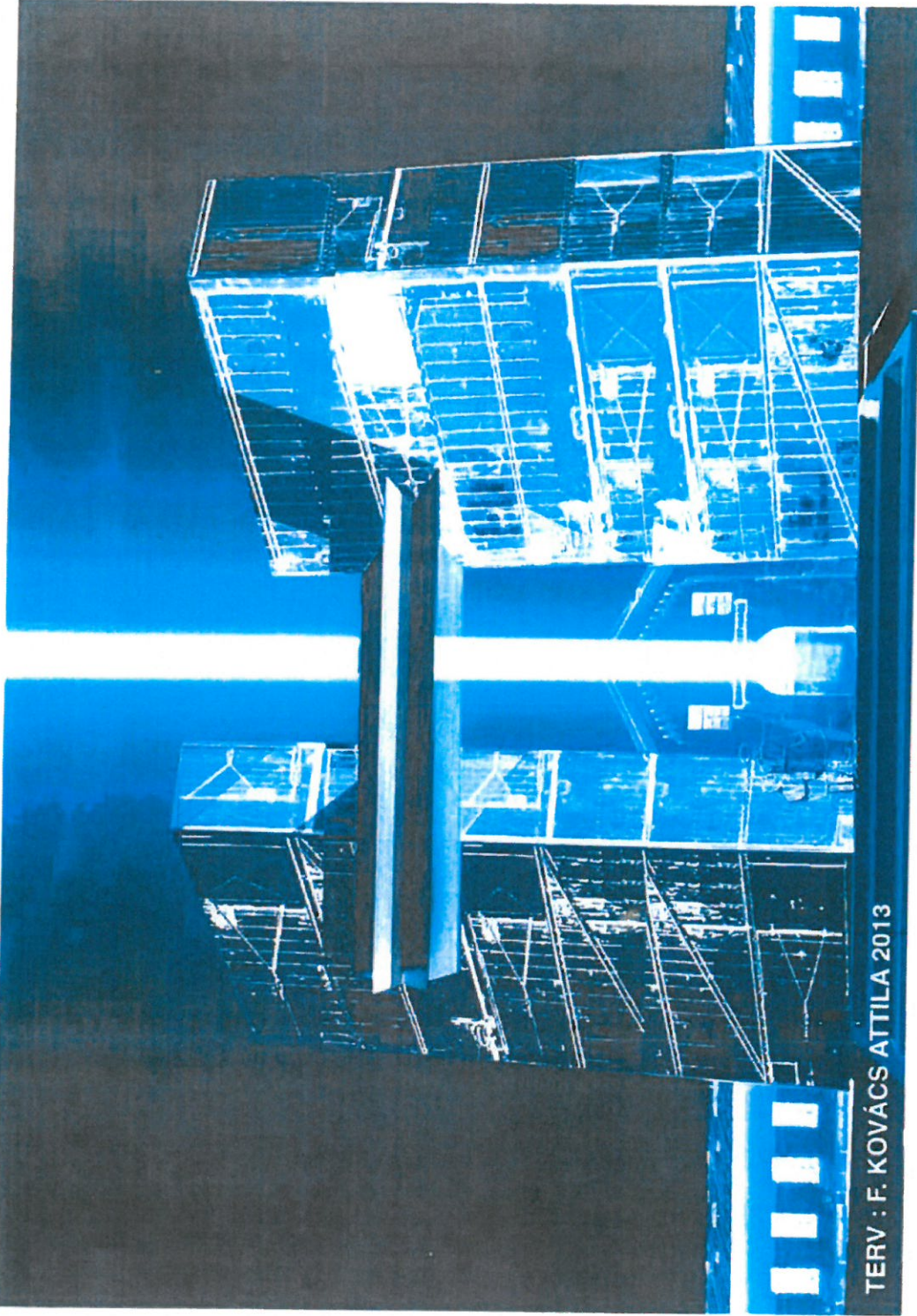
HOLOKAUSZT GYERMEKÁLDOZATAINAK EMLÉKKÖZPONTJA ... BEJÁRAT

TERV: F. KOVÁCS ATTILA 2013

Főnézet

Főnézet „Fényemlékoszloppal”

TERV : F. KOVÁCS ATTILA 2013

Előzetes látványterv szöveges bemutatása

A tartalmi szempontoknak megfelelően az Emlékhely és Oktatási Központ három nagy építészeti egységből áll: (1) a mementóként kezelt régi állomásépületből, (2) az épület előtti tér alatt újonnan létesített kiállítási komplexumból, (3) illetve az e fölé magasodó installációs tornyokból. A tartalmi fókuszpontok mindegyikét a legkorszerűbb digitális, interaktív, és a felnövekvő nemzedékek befogadó szokásaihoz igazodó multimédiás kiállítás-technikai megoldásokkal bontjuk ki.

Mivel a régi állomásépület nem alkalmas ilyen korszerű, interaktív kiállítás megvalósítására, az állomás előtti területen új, föld alá süllyesztett kiállítási teret (2) hozunk létre. A látogató ide érkezik, ez az a központi tér, ahonnan elérhetőek a tárlatok, a vetítőtermek, valamint a régi állomásépületben létesített konferenciaterem és oktatási helyiségek.

A tárlatot olyan szimbolikus labirintusszerű térként tervezzük megvalósítani, amely egyszerre közvetíti az egyén történelmi meghatározottságának érzetét, kiszolgáltatottságát, miközben az alapvető emberi értékek mentén és azok ellenére meghozott személyes döntések súlya is tapinthatóvá válik. Ebből a labirintus térből indul annak a kiállítási toronynak (3) a lépcsőháza, amely a **Gyermekek a Holokausztban** tematikát dolgozza fel. A torony felső szintjén acélhíd vezet át a másik toronyba, ahol az **Ember az embertelenségben** címmel a segítőik történetét követhetjük.

Az alábbi leírás a Józsefvárosi Pályaudvar épületegyüttesének átalakítása során létrejövő helyiségeket mutatja be funkciójuk szerint:

Régi állomásépület

- Konferencia terem (100 fős)
- „Sorsgenerátor” 8-12 munkaállomás egy helyiségben vagy térben
- Multimédiás projektterem, 3-4 db
- Könyvtár
- Shop
- Kávézó (középső traktusban dupla belmagassággal)
- WC, mosdók
- Sorstörténetek-emlékszobák a két szélső szárnyban az emeleten

Új előcsarnok a régi állomás előtt kialakított földalatti szinten

- Ruhatár, mosdó, WC
- 2db vetítő helyiség
- Jegyelárusító pultok, biztonsági kapuk
- Állandó kiállítás (interaktív labirintus, installációs tornyok és híd)

Külső épületek (1-es és 2-es számú épület a régi állomás két oldalán)

1.)

Földszint

- Időszaki kiállító helyiség
- Szerverszoba, informatikus helyiség, raktár
- Biztonsági szolgálat helyiségei

Emelet

- Könyvtár, kutató helyiségek,
- Irodák (vezető, 2db titkári, 1 nagyobb – tanári szoba – 8-10 fő számára, étkező-konyha, szociális helyiségek)

2.)

Földszint

- Játszóház / gyermekmegőrző
- Hostel reggelizője, Melegítő konyha, Internet Cafe, L'Office/Hub

Emelet

- Vendégház (4-6 fős Hostel és 2-3 igényes apartman)

Oktatási program módszertani vázlata

Az oktatási program megközelítésmódja és módszertani alapelvei

- a) A tárgyban érintett, már létező oktatási programok rövid bemutatása, elemzése

A rendszerváltoztatás óta a magyar közoktatásban is sokkal nagyobb figyelmet kap a holokauszt, mint bármikor korábban, így nem csupán a tragédiával foglalkozó intézmények és kutatóműhelyek száma, de a kapcsolódó pedagógiai megközelítések is gyarapodtak az elmúlt két évtizedben. Bizonyos társadalmi analógiák okán kiindulópontnak fogadhatjuk el a Hannah Arendt Egyesület megalapítását, mely szerint *„a holokauszttal kapcsolatos oktatás igénye elválaszthatatlan a demokráciákat és az USA-t a hatvanas évek végén megrázó társadalmi változásoktól. Ekkorra felnőtt a háború után születettek új generációja, akik a tradicionális értékek és normák egész sorát utasították el (...). Ennek az elutasításnak egyik legfontosabb érve ezen értékek és normák Auschwitzba torkolló csődje volt. A hetvenes évekre kiforró új értékrend a multikulturális, egyenlőség elvű és autonóm – ugyanakkor másokkal szolidáris – egyénenként álló társadalom ideálját fogalmazta meg, amelynek negatív szimbóluma maga Auschwitz lett”*.

Ezért, amiképpen az Egyesült Államokban és Európában a nyolcvanas években, így az ezredfordulótól a hazai oktatásban is érvényesült az a szemlélet, hogy a holokauszt oktatása a demokrácia értékeinek átadásával párhuzamosan, annak kontextusában történjék. E szemlélet jegyében változott fel a holokauszt kommunista szempontú stilizálását előbb a téma árnyaltabb, sokoldalúbb, részletgazdagabb bemutatása, majd az emlékezés kultúrájának a magyar közoktatásban történő intézményesülése a Holokauszt Emléknap „beiktatása” által. E változásoknak köszönhetően elmondható, hogy közel húsz esztendő „lemaradást” behozva, napjainkra a holokauszt oktatását számos jelentős intézmény gyűjteményei, oktatási projektjei és segédanyagai teszik könnyebbé, elérhetőbbé a pedagógusok számára. Ugyanakkor a témával foglalkozó rendezvények, kerekasztal-beszélgetések, konferenciák és továbbképzések jelzik azt is, hogy a tanárok továbbra is igénylik a segítséget a témával kapcsolatban.

A teljesség igénye nélkül emeljünk ki néhány olyan intézményt és projektet, amelyek e szakmai segítségnyújtás jegyében kínálják fel tapasztalataikat, módszereiket, anyagaikat:

- Az USC Soá Intézet a Vizuális Történelemért és Oktatásért (*USC Shoah Foundation Institute for Visual History and Education*) videó-interjúi, amelyeket az amerikai Soá Alapítvány készített Magyarországon. Az oktatási segédletként használható interjúkon kívül készültek már tan- és oktatási segédanyagok, több hónapra tervezett művészeti projektek, és más multimédiás dokumentumok is, amelyeket az Intézet úgynevezett partneriskoláin keresztül juttat el az érintett pedagógusokhoz és diákokhoz.
- A Holokauszt Dokumentációs és Emlékközpont egyik legfontosabb tevékenysége alapítása óta a holokauszt történetének a magyarországi oktatásban való aktív részvétele, a magyar holokauszt megismertetésének a segítése és támogatása. Úgynevezett tolerancia programjainak elsődleges célja a toleranciára való nevelés, a megértés és békés együttélés népsze-

rúsítése. A kiállítás megtekintése mellett, az iskolás csoportok részt vehetnek történelmi, irodalmi, filmes vagy judaisztikai megközelítésű foglalkozásokon is. Múzeumpedagógiai foglalkozásaikon szó esik a zsidóság és a romák mai helyzetéről, illetve a rasszizmus és az antiszemitizmus problémáiról. A Holokauszt Dokumentációs és Emlékközpont alakította meg a Yad Vashem Baráti Kört, ahol többek között a magyar pedagógusok két hetes, az izraeli Yad Vashem Intézetbe történő látogatását is szervezik.

- A Centrópa Magyarország Zsidó Családtörténelmi Kutatóközpont Közhasznú Társaság a Centrópa Közép-Európai Kutatási és Dokumentációs Központ részeként dolgozik, amely az Amerikai Egyesült Államokban és Ausztriában bejegyzett nonprofit szervezet. A „Zsidó élettörténetek a huszadik században” című projekt keretében létrehozott egy olyan online adatbázist, amelyben mindenki számára elérhetőek és kutathatóak a zsidó élettörténetek és hozzájuk kapcsolódó családi fényképek. Az eddig elkészített több mint 200 magyarországi és határon túli magyar ajkú zsidóval folytatott életútinterjú megszerkesztett változata honlapjukon elérhető.
- A Zachor Alapítvány a Társadalmi Emlékezetért az amszterdami Anne Frank House oktatási és tananyagfejlesztési partnereként 2011-ben állított össze antiszemitizmus- és előítéletmentesség oktatását segítő munkafüzeteket és digitális tananyagot (pl. *A Wallenberg-lecke* című DVD-t). Az Alapítvány honlapja számos más anyagot is kínál az érdeklődő tanároknak.
- A Raoul Wallenberg Egyesület és Alapítvány célja a névadó örökségének ismertetése és feldolgozása. Az Egyesület ifjúsági csoportja révén a tolerancia és a másság tiszteletét bemutató programokat szervez középiskolások és egyetemisták körében.
- A Hannah Arendt Egyesület kiadványaként jelent meg 1997-ben a *Szemtől szemben a történelemmel és önmagunkkal (A holokauszt és az emberi természet; Társadalomismereti szöveggyűjtemény középiskolások számára)* című kötet, amelyet az 1999-ben kiadott *Tanári kézikönyv* egészít ki.
- A Lauder Javne Világi Zsidó Iskola tanárai és diákjai évek óta foglalkoznak különböző projektek keretében mind az elpusztított zsidó közösségek emlékeinek megőrkítésével, mind az áldozatok történeteinek összegyűjtésével.
- A 2001-ben magánemberek által alapított Budapesti Holokauszt Múzeum és Oktatási Központ (BPHM) non-profit civil szervezet. A BPHM legfontosabb célja, hogy a magyar és a külföldi iskoláskorú generációk számára közérthető formában mutassa be a magyarországi és az európai holokauszt tragédiáját, az antiszemitizmus és a rasszizmus különböző formáit.

Megjegyzendő, hogy a Magyar-Amerikai Partnerség Egyesület 2009-ben Holocaust 65 címmel megjelentetett egy kiadványt, amelyben bemutatta mindazon szervezeteket, amelyek a holokauszt megismertetése, feldolgozása érdekében oktatási programok megvalósításával segítik a fiatalok nevelését. Fentiekén túl Schiller Mariann szerkesztésében *A holokausztról az iskolában* címmel az Oktatókutató és Fejlesztő Intézet is közzétett olyan szakmai anyagot, amely a téma feldolgozását különböző minták bemutatásán keresztül segíti.

A témával foglalkozni kívánó pedagógusok munkáját a gyermekeknek szóló könyvek is segítik. A ma már az egész világon „klasszikusnak” számító *Anne Frank naplóján* kívül Magyarországon elérhető *Lois Lowry: Számláld meg a csillagokat* című műve, amely a holokauszt nagyon speciális fejezetét dolgozza fel (a dániai zsidók Svédországba való kimenekítését). E könyvhöz több pedagógiai

segédanyag is készült már, melyek az interneten is elérhetőek. Említést érdemel még *Eve Bunting: A Rettentő Valamik* című meséje, amely az egészen kicsik számára veti fel mindazokat a kérdéseket, amelyek a témával foglalkozva megkerülhetetlenek.

A Közép- és Kelet-Európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítványnak is megvan a maga szakmai előlétele a téma vonatkozásában. „*Audiovizuális emlékgyűjtés*” című, Európai Uniósi forrásból megvalósuló kiemelt projektje keretében hetven magyarországi középiskola diákjai készítettek interjúkat a magyar történelem viharait átélt emlékezőkkel. Ezek az interjúk nem csak a holokauszt időszakát dolgozták föl, hanem az azt követő időszakot is egészen a rendszerváltoztatásig. A projektben hangsúlyos elemként jelent meg a felismerés, hogy „*a formális oktatásban folyó állampolgári, történelmi képzés során erősíteni szükséges a közelmúlt történelmi eseményeinek feldolgozását, amelynek során szükség van extrakurrikuláris, nem-formális módszerekre*”. A programban résztvevő diákok és pedagógusok felkészítésének módja, valamint a nem-formális módszerek alkalmazása (az emlékezők felkutatásától az interjúk elkészítéséig) összekapcsolva az interjúkat feldolgozó iskolai tevékenységekkel (tanítási óra, szakkörök) nem csupán közel háromezer történelmi visszaemlékezést eredményezett, de gazdag pedagógiai hagyományt is. Az új emlékhely oktatási központja ezt a „hagyományt” kívánja folytatni, amikor az oktatási programjainak módszereiben az „élményszerűséget”, tematikaiban az állampolgári aktivitást és erkölcsi elkötelezettséget, történelmi horizontjában pedig a közép-európai régió valamennyi országát célozza meg.

b) Nemzetközi példák a holokauszt oktatásának pedagógiai megközelítésére

- A holokauszt gyermekáldozatainak sorsa a világ számos országában tárgya a témával foglalkozó múzeumoknak, ahol különösen fontos pedagógiai kérdésként merül fel, hogy milyen megközelítéssel, módszertannal, illetve a pedagógiai munkát segítő eszköztárral lehet a témát gyermekekkel (kamaszokkal, fiatal felnőttekkel) feldolgozni. A holokauszt emlékhelyein (korábbi koncentrációs táborok és megsemmisítő táborok helyén) létrehozott oktatási intézményekben, valamint a világ egyre több országában létrejövő holokauszt múzeumokban felhalmozódott pedagógiai tudás a tervezett hazai oktatási központ számára is nyújthat mintákat, példákat, adaptálhat jó gyakorlatokat.

Az áldozatokra való emlékezés és az áldozatokkal való azonosulás magától értetődően nagyobb szerepet kap az izraeli tananyagokban és az 1953-ban alapított jeruzsálemi Yad Vaseem Intézet tevékenységében. Az intézmény részeként működő, 1993-ban alapított *The International School for Holocaust Studies* (Nemzetközi Holokauszttanulmányok Iskolája) pedagógusoknak szóló továbbképzési programokon kívül több on-line elérhető módszertani anyagot is kínál. Ilyen például a gyermekorsókot bemutató *Children in the Ghetto* című anyag, amely egy gyermekek számára készített interaktív weboldal (<http://ghetto.galim.org.il/eng/>), amely a holokauszt idején a gettóban élő gyermekek életét mutatja be (megközelítésmódját pedig a gyermekközönség befogadási szokásaihoz igazodó vizualizáció jellemzi).

- A Simon Wiesenthal Központ részeként működik a Tolerancia Múzeuma (*Museum of Tolerance*) Los Angelesben. Különlegessége, hogy nem csupán a holokauszt témáját dolgozza fel, hanem az intolerancia mindennapos megnyilvánulásaival is foglalkozik. Oktatóközpontjában a gyerekek „játékos” tesztek formájában ismerhetik meg többek között a gyerekekkel kapcsolatos diszkrimináció megnyilvánulási formáit. Ugyancsak itt található a *Point of View Diner* (Szempont Étkezde), amely valójában egy interaktív oktatóközpont, amely a személyes felelősségvállalás skáláján helyezi el a látogató nézőpontját. Ugyancsak megtalálható a múzeumban egy interaktív polgárjogi videófal is, amely egy filmvetítéssel kiegészítve mutatja be, hogy szerte a világon hol és hogyan sértik meg az emberi jogokat.
- A washingtoni *United States Holocaust Memorial Museum* is külön teret szentel a gyermekáldozatok sorsának. Korábban vándorkiállítás formájában is megtekinthető volt a Dániel története (*Daniel's Story*) című kiállítás, amelyet 8 éves kortól már látogathattak az érdeklődők. A kiállítás egy képzeletbeli kisfiú történetét idézi fel a gyermekáldozatok naplói alapján, korabeli tárgyakkal, dokumentumokkal téve átélhetővé a gyermeklátogatók számára is képzeletbeli kortársuk sorsát. A kiállítás anyagát és felépítését gyermekpszichológusok, pedagógiai szakértők és múzeumpedagógusok közös munkája tette lehetővé.

c) Az új oktatási központ speciális oktatási programjainak szempontrendszere

A társadalmi és állampolgári nevelés kérdései a rendszerváltoztatás óta hangsúlyosan jelentek meg a hazai oktatási rendszerben. *„Az állampolgári nevelés célja az, hogy a diákokat képessé tegye arra, hogy gondolkodó és felelős módon vegyenek részt a politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális életben. Ahhoz, hogy erre képesek legyenek, nemcsak bizonyos ismeretekre, hanem bizonyos készségekre és attitűdökre fejlesztésére is szükség van. A felelős állampolgárság nem csak ismeretek halmaza, hanem az is része, hogy a diák tudását, ismereteit képes legyen – és akarja is – felhasználni döntéseiben és cselekedeteiben.”* (Ajánlások az aktív és felelős állampolgárságra nevelés stratégiájához, Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, 2009)

Az aktív állampolgárságra nevelés folyamatát segíti az új oktatási központ tevékenysége, amely a történeti kontextus ismertetésén túl minden egyes tanulót és látogatót azokkal a döntési helyzetekkel konfrontál, melyek a korszak teljes jogú állampolgárai és jogfosztottjai számára a hétköznapi valóságot jelentették. Ennek megfelelően az oktatási programok a kiállítás struktúrájához és anyagaihoz illeszkedve épülnek föl, három fő szempont szerint:

- **Első szempont a kiállítás tematikai követése.** Ez a szempont a három kiállítótér („Gyermek a Holokausztban”, „Emberek az embertelenségben” és „Sorstörténet”) anyagaihoz kapcsolódó foglalkozások megtervezésében és megvalósításában jelenik meg.
 - A holokauszt gyermekáldozatainak szenvedéstörténete a foglalkozások tematikájában a kirekesztettség, az üldözöttség, a jogfosztottság általános kontextusában jelenik meg. A foglalkozásokon feldolgozott témák így túlmutatnak a második világháború tragédiáján, és az intolerancia napjainkban is jelen lévő legkülönbözőbb formáira reflektálnak.
 - A tervezett kiállításon kiemelt figyelmet kapnak azok az emberek, akik megpróbál-

tak másokon segíteni, akik emberek életét mentették meg, gyakran saját életük kockáztatása árán is. Az oktatási programokban vissza kell, hogy tükröződjön ez a fajta látásmód: elsődleges céljuk így a demokrácia eszményeinek átadása és „csak” másodsorban az áldozatokkal való azonosulás kiváltása és a rájuk való emlékezés (megjegyzendő, hogy éppen ezért a kidolgozott tananyagok nem csak a történelem órák, hanem a társadalomismeret, az irodalom és más órák tematikáihoz is jól illeszthetők).

- Az áldozatokat a középpontba helyező foglalkozások elsősorban az egyéni sorsok bemutatására helyezik a hangsúlyt, azt vallják, hogy az elérni kívánt azonosulás csak az egyes emberek történetének megismerésén keresztül valósulhat meg. Ilyen megközelítést alkalmaznak az egyes emberekről vagy családkról szóló kiállítások, mint az Anne Frank Ház Amszterdamban, vagy a washingtoni Holokauszt Múzeum gyereksorsokat bemutató „*Dániel története*” című kiállítása (ez utóbbi érdekessége, hogy a kiállítás címadó személye nem „valós személy”, hanem a számtalan gyermekáldozat naplójából és más források alapján „megszemélyesített életúttörténet” főszereplője).
- **A második szempont a regionális történelem hangsúlyos megjelenítése.** A kelet- és közép-kelet-európai népek szenvedéstörténetei nem csupán a benne résztvevő emberek személyes döntési helyzeteiben, de történetiségükben is számos azonos vonást mutatnak. A lengyel, cseh, szlovák, ukrán, horvát stb. történelem egyes mozzanatainak kiemelésével és pedagógiai feldolgozásával nem csupán az ezen országokból érkező látogatók számára nyújthat hasznos ismereteket az oktatási központ, de a nézőpont regionális kitérítésével a modern történelemtanítás két elvi megközelítését (a *pluralizmust* és a *multiperspektívizmust*) is erősíti. Így az intolerancia kérdésköre tágabb értelmezési tartományban jelenhet meg.
- **A harmadik szempont a történeti magyarázat igényének a személyes élményen keresztül történő kielégítése.** A diákokhoz olyan módon kell eljuttatni a tragédia eseményeit és az azokból levonható következtetéseket, hogy az így kialakult tudását (kompetenciáját) felhasználva éles erkölcsi választási helyzetben aktívan és felelősen tudjon cselekedni. A személyes élmények mobilizálása, a megélt helyzetek etikai döntésekké konvertálása annál eredményesebb, minél teljesebben tudott azonosulni a foglalkozások adta helyzettel. A kiállítások tematikai keretében értelmezve ez azt jelenti, hogy a foglalkozásokon a holokauszt gyermekáldozatainak sorsán keresztül (tehát a résztvevő diákok számára ismerős „életkori környezetben”) mutatjuk be, hogy a holokauszt nem aktus, hanem folyamat, a ki-rekesztés és jogfosztás folyamata (ekképpen minden pillanatában döntések sorozata). Az életkori azonosság elősegíti az érzelmi azonosulást, s ezáltal megkönnyíti, hogy a foglalkozások cselekvési mintákat kínáljanak a türelmetlenség, diszkrimináció mai megnyilvánulási formáival szemben.

d) Az oktatási program módszertani alapelvei

Valamennyi, a holokauszt témájához kötődő tananyag különösen nagy hangsúlyt fektet a pedagógiai módszerre. Ezt nem csupán a téma különleges „érzékenysége” indokolja, hanem sokkal inkább az az alapelv, hogy a téma oktatásának megközelítésében is el kell különülnie a tekintélyelvű megközelítéstől, hiszen szélsőséges formájában (kirekesztő ideológiaként, propagandisztikus agymosásként) éppen ez is közrejátszott a diktatórikus rendszerek megszilárdításában.

Ezért az új oktatási központ oktatási programjának nemcsak a tartalma a fontos, hanem maga a pedagógiai megközelítése, a módszere is. A cél a résztvevők kritikai gondolkodásának elősegítése, a morális döntések tudatosan felvállalt értékekhez történő kapcsolása, ezt pedig csak „saját élményű” pedagógiai módszerekkel lehet elősegíteni. A témával kapcsolatos pedagógiai irodalmat, és az elmúlt évtizedek tapasztalatait alapul véve, az oktatási központ foglalkozásaival kapcsolatosan az alábbi módszertani alapelveket tartjuk alapvetőnek:

- **A holokauszt oktatását a legáltalánosabb emberi értékek kontextusában szükséges megjeleníteni.** A foglalkozás tudatosítja a résztvevőkkel, hogy őket is megpróbálhatja az élet. Ráébreszti őket, hogy a második világháború után nem zárult le a rasszizmus, a kirekesztés, a gyűlöletkeltés emberi története, az továbbra is itt él velünk, mindennapjainkban jelen van és tárgyat keres. Ez a gyűlölet sok népet megtalált már, megtalálta a magyarokat is. Ez a gyűlölet, amelyet irracionálisnak szoktak nevezni, pusztán azért, mert józan ésszel nem tudjuk felfogni, de amelynek nagyon is racionális indokai vannak, újra feltámadhat. A fiataloknak tudniuk kell, nem letűnt idők történeteinek borzongának, hanem napjaink egyik ijesztő fenyegetésével néznek szembe. A holokauszt tanításának a demokratikus gondolkodásra, toleranciára, az emberi méltóság tiszteletére kell nevelnie. A foglalkozások ezért ezeket az értékeket állítják fókuszba, miközben a történelmi ismereteket is gyarapítják.
- A foglalkozások nem az áldozatok szenvedéseit állítják a középpontba, hanem azoknak az embereknek a döntéseit, akik valamilyen szerepet játszottak abban, hogy az események úgy következtek be, ahogyan. A csoportokban alkalmazott drámapedagógiai gyakorlatok a döntéshelyzetek feldolgozásának módszerei. Alkalmazásukkal megerősödik a személyes hangvétel, lehetővé válik az előítéletekkel, a kisebbségi helyzettel, a kirekesztéssel kapcsolatos élmények átélése, kommunikációja. **A drámapedagógiai elemek teszik lehetővé az érzelmi azonosulást az elkövetők, a be nem avatkozók, vagy éppen az aktívan ellenállók viselkedésével.**
- A vizuális, interaktív elemek szerepével kapcsolatosan megfogalmazható, hogy az oktatási központnak lehetővé kell tennie, hogy a foglalkozások a mai diákok „fogyasztási” (perceptív) szokásainak megfelelően, intenzív képi környezetben valósulhassanak meg. **Interaktív oktatási környezet, a kooperatív munkát segítő digitális anyagok és informatikai eszközök együttese kell, hogy segítse a foglalkozásokat vezető szakemberek munkáját.**

Ezeknek az elveknek a megvalósulása esetén a kidolgozott foglalkozások lehetővé teszik, hogy a résztvevők intenzív módon élhessék át a felvetett problémák „megoldási folyamatát”, hogy saját

válaszaikat legyenek képesek megalkotni az embert próbáló helyzetek játékos, ám mégis életre szólóan komoly felvetése során.

Előzetes kommunikációs terv

a.) *Az Emlékhely elnevezésének alátámasztása*

Szemponrendszer

A létesülő emlékhely elnevezésének kreatív megalkotásakor az alábbi szempontokat érvényesítését rögzítettük előzetesen:

- 1.) A már létező – a Holokauszt történetét bemutató - Páva utcai intézmény elnevezésbeli unikalitása ne sérüljön!
- 2.) Az új oktatási központ elnevezése – az oktatási program keretében bemutatott pozitív állampolgári viselkedésminták hatékony közvetítése érdekében – mutasson túl a vészkorszak történeti dimenzióján és teremtsen kapcsolatot a mindenkori jelennel! (Mindenkor válaszd a jót!)
- 3.) Lehetőleg egyszerre érvényesüljön a jelenkor nyelvi frissessége és a tradicionális magyar intézmény-elnevezés kánonja!
- 4.) A magyar változat legyen könnyen átültethető más nyelvek, elsősorban az angol és a német nyelv világába!

Az Emlékhely elnevezéséről a hosszabb munkafolyamat eredményeképpen született alábbi változatot kínáljuk:

Sorsok Háza/House of Fates/ Haus der Lebensfäden
Európai Oktatási Központ/ European Education Centre/ Europäisches Bildungszentrum

Indoklás

a) Nemzetközi példák

Az előkészítés keretében közel 350 külföldi intézményi elnevezést tekintettünk át (*a teljes listát az 2. számú mellékletben csatoljuk*), melyek témahorizontja a XX. század valamely traumatikus eseménysorozata. Az európai, tengeren túli, afrikai és japán intézményi tulajdonnevek a Holokauszt mellett elsősorban az első és a második világháborúhoz köthetőek. A létesülő budapesti kiállítás és oktatási központ rögzített funkcióihoz igazodva néhány példával mutatjuk be a névválasztás ország-specifikus változatait:

- Az Egyesült Államok és más angol nyelvű tengerentúli országokban az alábbi funkcióra utaló (néhány általános és két konkrét) elnevezések szerepelnek:
 - **Kutató Központ (Research Center)**
 - **Oktatási Központ (Education Center)**
 - **Emlékhely vagy Emlékmű (Memorial, Monument)**
 - **Emlékközpont (Memorial Center)**
 - **Holokauszttanulmányok Intézete (Institute for Holocaust Studies)**

- **Holokauszt és Tolerancia Múzeum (The Holocaust and Tolerance Museum), Chandler, Arizona, USA**
- **Gyertyák – Holokauszt Múzeum és Oktatási Központ (CANDLES Holocaust Museum and Education Center) Terre Haute, Indiana, USA**
- Franciaországban a hivatalos történelmi önkép okán szinte kizárólag az „ellenállásra” helyezik a hangsúlyt, a múzeumok elnevezése gyakorlatilag azonos minta alapján történik:
 - **Ellenállás és Deportáció Tartományi Múzeuma (Musée départemental de Résistance et Déportation), Toulouse, Franciaország**
- Németország és Izrael intézményi névválasztásai sok hasonlóságot mutatnak, és a „tettes-áldozat” vagy a „mártírok-hősök” dichotómia mentén fogalmazzák meg elnevezésbeli filozófiájukat:
 - **Emlékhely az Európában Meggyilkolt Zsidóságért (The Memorial to the Murdered Jews of Europe), Berlin**
 - **A Holokauszt Kamrája (The Chamber of the Holocaust), Jeruzsálem**
 - **Mártírok Erdeje (The Forest of the Martyrs), Jeruzsálem**
 - **Gettóharcosok Háza (The Ghetto Fighters' House), Izrael**
 - **A Holokauszt Mártírjai és Hősei Emlékezetének Hatósága (The Holocaust Martyrs' and Heroes' Remembrance Authority), Jeruzsálem**
- Lengyelországban a nemzeti közösség részvételét az „állami” jelző vagy pedig a „lengyel zsidók” jelzős szerkezet fejezi ki:
 - **Auschwitz-Birkenau Állami Múzeum (Auschwitz-Birkenau State Museum)**
 - **A Lengyel Zsidók Történetének Múzeuma (Museum of the History of Polish Jews), Varsó**
- Külön figyelmet érdemelnek a balti államok intézményei, melyeknél a legtöbb esetben fellelhető „okkupáció” elnevezés utal a szuverenitás teljes hiányára:
 - **Az Okkupációk Múzeuma (Museum of Occupations) Tallin, Észtország**
 - **Az Okkupáció Múzeuma (Museum of the Occupation), Riga, Lettország**
- A hollandiai Anna Frank Ház a perszonalizáció példája, mikor is egy konkrét történelmi személy válik névadóvá:
 - **Anna Frank Ház (The Anne Frank House), Amsterdam**
- A tematikus tágítás példája a Dél-afrikai Köztársaság egyik intézménye, amely a holokauszton kívül az apartheid-rendszer bűneit és a XX. századi népirtások eseménytörténetét is feldolgozza:
 - **Johannesburgi Holokauszt és Genocídium Központ (The Johannesburg Holocaust And Genocide Centre), Johannesburg, Dél-afrikai Köztársaság**

b) Perszonalizáció

Lehetőségként felmerült az új intézménynek az egy konkrét történelmi személyhez kötése révén létrejövő perszonalizáció. Ennek előnyei – első megközelítésre – nyilvánvalóak, mivel a megszemélyesítés olyan induktív látásmódot közvetít (egyediből az általános felé), amely leképezi az ismeretszerzés egy lehetséges folyamatát. A perszonalizáció konkrét személyekben rejlő témahorizontja az (1.) áldozatok vagy pedig az (2.) embermentők egyikének kiválasztását diktálja. Tekintettel a

kiállítási koncepcióra a következő személyek és a nevükből származtatott intézményi elnevezés kínálkozik:

Raoul Wallenberg-ház és Oktatási Központ - Raoul Wallenberg Emlékközpont
Kertész Imre-ház és Oktatási Központ – Kertész Imre Emlékközpont
Zsolt Éva-ház és Oktatási Központ – Zsolt Éva Emlékközpont
Schlachta Margit-ház és Oktatási Központ – Schlachta Margit Emlékközpont
Sztehlo Gábor-ház és Oktatási Központ – Stehlo Gábor Emlékközpont
Karády Katalin-ház és Oktatási Központ – Karády katalin Emlékközpont
Éliás József-ház és Oktatási Központ – Éliás József Emlékközpont
stb.

strukturális nyelvi változatok:

X.Y. House and Education Centre – X.Y. Memorial Center
X.Y Haus und Bildungszentrum – X.Y. Gedenkstätte

A perszonalizáció mellett szóló érvek meggyőzőek. Az egy személynévben rejlő konkrét sorstörténet nagy hatásfokkal fókuszálja a figyelmet. Külön pozitívumot kínálna egy kiválasztott – nem zsidó származású – embermentő, ami erősítené az új intézmény „össz nemzeteti” karakterét, miközben a kiválasztott személy példája révén segíti az azonosulást és a befogadást. Raoul Wallenberg és Kertész Imre képviseli véleményünk szerint a legnagyobb hatásfokkal a fenti szempontrendszer, hiszen világhírű és a lehető legnagyobb presztízzsel rendelkező személyekről van szó.

A perszonalizációval kapcsolatban mindazonáltal súlyos ellenérvek is adódnak:

1. A személynevek intézményi elnevezésben történő szerepeltetése mindenkor egyetlen konkrét sorsot (!) emel az új intézménnyel kapcsolatos médiakommunikáció középpontjába, és így „tompítja” a Holokauszt rettenetének milliós dimenzióját.
2. A perszonalizáció kiállítás-tervezői megkötést és tematikus szűkítést is hordoz, hiszen látogatói elvárást generál, hogy az adott személy életútja, sorstörténete különös súllyal szerepeljen a kiállításban

c) Nem személyhez kötött javaslatok

A névalkotás munkafolyamata során az alábbi elnevezéseket találtuk, melyek megfelelnek a fenti és korábban szóban megfogalmazott kritériumoknak. Az elnevezések sorrendje tükrözi a kreatív munkába bevont szakemberekkel egyeztetett rangsort. Tekintettel a létesülő intézmény oktatási funkciójára minden esetben egy alcím, azaz egy második szintű „funkció elnevezést” is ajánlunk:

Európai Oktatási Központ
European Education Centre
Europäisches Bildungszentrum

d) vezércím javaslatok

1.) Sorsok Háza

House of Fates

Haus des Schicksäle

Indoklás: Az elnevezés implicit megidézi Kertész Imre Sorstalanság című művét, miközben az áldozatok, az embermentők közös sorsdimenzióba kerülnek. A Sorsok Háza név ugyanakkor utal a rendszerváltoztatás utáni magyar demokrácia egyik legsikeresebb intézményalapítására, a Terror Háza Múzeumra (függetlenül a hivatalos elnevezése helyett a „Terror Háza” ment át a köznyelvbe).

2.) Életek Háza

House of Lifes

Haus der Lebenswege

Indoklás: Több érv is alátámasztja ezt az elnevezést. 1.) A Holokauszt súlyát az élők „hozzá való viszonyulása” adja. 2.) A vészidőszakban elpusztított milliók „életének” fókuszpontba emelése erősíti a tragédia dimenzióját, miközben nem riasztja el a közösség tagjait, akiket a korábban is megfogalmazott „normalitás” elzár a rettenetes történetek befogadásától.

3.) Sorsfonal Múzeum

Museum Thread of Life

Museum der Lebensfäden

Indoklás: Mitológiai gyökerű elnevezés (a sors fonalát a moirák, három görög istennő fonja és vágja el). Az emberek mindezt végzetként élik meg, amelyre nincs hatásuk. A múzeum sorsfonalakat követ és mutat be, a látogató már az intézmény nevének keresztül is szembekerül az áldozatok kiszolgáltatottságával, akik – akárcsak a jelenkor embere – nem láthatták át a pusztítás valós dimenzióját.

4.) Józsefváros Végállomás Múzeum

Józsefváros Terminal Point Museum

Józsefváros Endstation Museum

Indoklás: Bár a pályaudvar zsidó honfitársaink számára a szenvedésútnak csak egy állomását jelentette, a kirekesztésnek szimbolikus végállomása. Itt ragadták ki őket véglegesen abból a társadalmi közegekből, amelyben évszázadok óta éltek. A „vég” szótag német fordítása megidézi a végtelenül cinikus „Endlösung” kifejezést, az angol szó is a lezártságra, a visszafordíthatatlanra utal.

5.) Mártírok és Életmentők Emlékhelye

Memorial of the Marthrs and Rescuer
Gedenkstätte der Märtyrer und Lebensretter

Indoklás: A Holokauszt két olyan érintett embercsoportjának címben való feltüntetése, melyekkel a felnövekvő nemzedékek könnyen azonosulhatnak, élő gyakorlat. A cím ez esetben rövid foglalata is a kiállítás tematikájának.

*

A választott verzióban a német névalaknak nem szó szerinti fordítását javasoljuk, mert a „Haus des Schicksäle” alak hangzásvilága kevésbé működik, mint a magyar és angol változat, itt műfordítói változatként a „Haus der Lebensfäden” alakot javasoljuk.

b.) Kommunikációs előzmények, az intézmény bevezetése

A Terror Háza Múzeumot létrehozó és működtető Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány a Projektben való közreműködésének nyilvános artikulációjával kezdetét vette a Józsefvárosi pályaudvarban, illetve annak területén létrehozandó kiállítás és oktatási központ kommunikációs munkafolyamata. A Sorsok Háza – Európai Oktatási Központban kommunikációs tevékenységének előzetes tervezését és sikeres alakítását az alábbi szempontok alapján tervezzük:

I. Célok, célcsoportok meghatározása

Célunk, hogy közös munkánk eredményeként a néhai Józsefvárosi Pályaudvar emblematikus helyszínén nemzetközileg is jelentős és pozitív visszhangot kiváltó emlékhely, oktatási központ szülessen.

A Sorsok Háza – Európai Oktatási Központ **elsődleges célcsoportja a fiatalok** (pontosabban a 12-24 közötti korosztály), illetve **a teljes magyar és európai lakosság.**

Külön ki kell emelni az iskolákat és azok szűkebb értelemben vett közösségét is, amelyek egyfajta **multiplikátorokként** hatnak.

II. A tanácsadó testület

A Terror Háza Múzeum munkáját tanácsadó testület segíti, melynek tagjai a hazai és nemzetközi szakmai és a tudományos elit legismertebb, legfajsúlyosabb képviselői. Továbbá olyan intézményvezetőket kértünk fel a munka támogatására, akik – a Terror Háza Múzeumhoz hasonló – intézményalapítói- és vezetői tapasztalattal bírnak. A testület tagjai nem csak szakmai véleményükkel, javaslataikkal segítik az új intézmény kialakításának munkafolyamatát, de bekapcsolódva a nyilvánosságmunkába segítik a kommunikációs célok teljesülését. A testület tagjai:

Anne Applebaum, történész, Pulitzer-díjas újságíró
Annette Lantos, a Lantos Alapítvány elnöke
Rabbi Andrew Baker, az International Jewish Affairs - American Jewish Committee igazgatója
Chava Baruch, aYad Vashem Intézet oktatási vezetője, a magyar részleg vezetője
Gabriel Gorodetsky, történész
Haraszi György, történész, az OR-ZSE Történeti Tanszékének vezetője, a Történeti Intézet munkatársa

Heisler András, MAZSIHISZ elnöke
Joshua Muravchik, külpolitikai szakértő
Prőhle Gergely, helyettes államtitkár, Külügyminisztérium
Schmidt Mária, történész, Terror Háza Múzeum főigazgatója
Szász János, filmrendező
Michael Wolffsohn, történész és publicista
Yehudit Shendar, a Yad Vashem Museum vezető kurátora

III. Támadások

A Sorsok Háza – Európai Oktatási Központ ellen különböző támadások várhatóak, amelyek **több irányúak** lehetnek: (1) szélsőjobboldali (politikai) és (2) szakmai (politikai).

- (1) **A szélsőjobboldali megnyilvánulások** döntő részben a saját portáljaikon megfogalmazott vélemények, nyilatkozatok lesznek, amelyek elkerülhetetlenek. Az ilyen fajta szélsőséges megnyilvánulásokra csakis a higgadt, tényekre hagyatkozó kommunikáció a megoldás.
- (2) **A szakmai támadások** döntő többsége a Terror Háza Múzeumot és annak vezetőjét, Prof. Dr. Schmidt Máriát érhetik, és előreláthatólag a Terror Háza Múzeummal kapcsolatban korábban megfogalmazott támadásokkal rokoníthatók. Ezeknek egy része politikai, másik része pedig a pusztán értetlenségből fakad, ezért itt is célszerű a folyamatos, tényszerű tájékoztatás.

i. Történelemhamisítás, szakmaiatlanság

Válasz:

- a.) Nemzetközi és hazai díjakkal tüntették ki a tíz éves Terror Háza Múzeumot, Magyarország és Európa egyik leginnovatívabb kiállítás-tervező csapatát. Prof. Dr. Schmidt Mária a Pázmány Péter Katolikus Egyetem egyetemi tanára a korszak és a téma nemzetközileg is elismert kutatója. A Terror Háza Múzeum 2002-es megnyitása óta több mint négy millió látogatót fogadott, nemzetközi konferenciáik, rendezvényeik folyamatosan teltház mellett zajlanak, a Budapestre látogató tudósok, kutatók a nemzetközi tudományos élet legkiemelkedőbb alakjai. A múzeum akkreditált képzési csomaggal is rendelkezik, amely kifejezetten ezzel a korszakkal foglalkozik.

b.) A Terror Háza Múzeumon kívül a professzor asszony vezetésével létesült Magyarország két új történelmi múzeuma, a Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum és az Emlékpont Múzeum.

ii. **A Sorsok Háza szembeállítása a Holokauszt Dokumentációs- és Emlékközponttal**

Válasz:

A Sorsok Háza – Európai Oktatási Központ nem konkurál a Páva utcai Holokauszt Dokumentációs- és Emlékközpont történelmi kiállításával, hanem annak kiegészítése. Ez az új intézmény nem kutatóhely vagy dokumentációs központ, hanem elsősorban a közoktatás szereplői számára kínál pedagógiai, és történelemtanítás-módszertani tartalmakat.

IV. Kommunikációs eszközök

A Sorsok Háza – Európai Oktatási Központ elsődleges célcsoportját (12-24), az úgynevezett „digitális bennszülötteket” a legkönnyebben a közösségi portálokon, valamint az online felületeken keresztül lehet elérni:

1. Facebook

A legnépszerűbb közösségi portált a magyar társadalom több mint 46 százaléka (4 600 000) használja, melyből 1 800 000 a 12-24 közötti korosztály. A számok tükrében mindenképpen célszerű a folyamatos, proaktív kommunikáció a közösségi portálon keresztül. A végleges arculatot követően el kell indítani egy Facebook-oldalt, ahol folyamatosan frissülő angol, illetve magyar nyelvű információval kell ellátni a célközönséget.

2. Weboldal

A Facebook-oldal elindítását követően el kell készíteni a Sorsok Háza – Európai Oktatási Központ weboldalát is, amely az emlékhely bemutatásán túl fontos kiindulópont lehessen kutatóknak, oktatóknak, diákoknak.

1. számú melléklet

Dokumentumtár

Az Emlékhely kiállításának tárgyában a Közalapítvány az alábbi dokumentumtípusokat gyűjtötte egybe:

- I. Szöveges anyagok
- II. Filmek, videók, interjúk
- III. Fényképek, röplapok, plakátok
- IV. Hanganyagok
- V. Tárgyak
- VI. Térképek

I. Szöveges anyagok	31
I/1. Összegző ismeretterjesztő szövegek.....	31
I/2. Szócikkek.....	32
I/3. Kronológiák, bibliográfiák.....	33
I/4. Életrajzok.....	34
I/5. Szöveges dokumentumok, szemelvények.....	35
I/6. Listák, adatsorok.....	41
II. Filmek, videók, interjúk	42
II/1. A Terror Háza Múzeum témát érintő interjúi.....	42
II/2. VHS kazettán lévő adekvát anyagok.....	44
II/3. További filmek.....	45
II/4. A Terror Háza Múzeum audiovizuális adattárában található interjúk.....	46
II/5. Terror Háza Múzeum készítette dokumentumfilmek.....	50
III. Fényképek, röplapok, plakátok	51
III/1. Holokauszttal kapcsolatos fényképek.....	51
III/2. A holokauszt gyermekáldozatainak fotói.....	76
III/3. Fotók Raoul Wallenberggel kapcsolatban.....	126
III/4. Náci tettesek – az Eichman-kommandó tagjai.....	132
III/5. Náci tettesek – főbűnösök.....	134
III/6. Nyilas tettesek.....	145
III/7. Röplapok, plakátok.....	159
III/8. A hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum fényképei – 1945 előtti életképek.....	164
III/9. A hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum fényképei – hódmezővásárhelyi embermentők.....	174
III/10. A hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum fényképei – hódmezővásárhelyi áldozatok.....	176
IV. Hanganyagok	179
IV/1. Gyermekhanggal felvett anyagok.....	179
IV/2. Egyéb hanganyagok (Terror Háza Múzeum gyűjteménye).....	180
V. Tárgyak (Terror Háza Múzeum gyűjteménye).....	181
VI. Térképek (Terror Háza Múzeum készítette térképek).....	182

I. Szöveges anyagok

I/1. Összegző ismeretterjesztő szövegek

- A kettős megszállás
- A nyilasterror Magyarországon
- Gyermek a holokausztban
- A magyar zsidóság története
- Schmidt Mária: A holocaust helye a magyar zsidóság modernkori történetében (1945–1956). In: Schmidt Mária: *Diktatúrák ördögsekerén*. Magvető, Budapest, 1998. 54–84.
- Schmidt Mária: Raoul Wallenberg. *Új Írás*, XXVIII. évf. (1988) 11. sz.
- A protestáns egyházak, ezen belül főként a Református Egyház tevékenysége az üldözöttek mentése érdekében
- A Wallenberg-mítosz – tanulmány Raul Wallenbergről
- Wallenberg, az „amerikai kém”?
- Raoul Wallenberg – ember az embertelenségben
- Az SS irányítása alatt álló szervek leírása
- A zsidó ellenállás – haluc-mozgalom
- Svéd mentési műveletek Budapesten Wallenberg érkezése előtt
- Wallenberg humanitárius tevékenysége
- Hetedíziglen – a gyermekholokausztról
- Magyar Tragédia, 1944 – összefoglaló a magyar holokauszt történetéről
- A hódmezővásárhelyi zsidóság története
- A Csongrád megyei zsidóság a vészkorszakban

I/2. Szócikkek

- Haláltáborok, gettók
 - Auschwitz-Birkenau; Belzec; Bergen-Belsen; Buchenwald; Chelmno; Dachau; Majdanek-Lublin; Mauthausen; Ravensbruck; Theresienstadt; Treblinka; Varsói gettó
- Porrajmos
 - A romák üldöztetése Európában
 - A romák sorsa Magyarországon
- A holokauszttal kapcsolatos fogalmak szócikkei:
 - Auschwitz-i jegyzőkönyvek; Bevagonírozás; Bevetési Csapatok; Birodalmi Biztonsági Főhivatal; Deportálás; Fajelmélet; Gázkamra; Gestapo; Gettó; Haláltábor; Harmadik Birodalom; Holokauszt; Horogkereszt; Kápó; Koncentrációs tábor; Különleges kezelés; Krematórium; Megsemmisítő tábor; Munkaszolgálat; Náci; Náci megszállás; Német belügyi szervek; Nyilas hatalomátvétel; Nyilas uralom; Schutzpass; Végső megoldás; Védett házak; Védettség; Zsidótörvények
- Keresztény egyházak embermentő tevékenységével kapcsolatos fogalmak szócikkei:
 - Keresztény egyházak a vészkorszakban; Magyar Szent Kereszt Egyesület; Pannonhalmi menedék; A nem zsidók mentési kísérletei; Jó Pásztor Bizottság; Keresztény Zsidó Tanács; Emberek az embertelenségben
- Zsidókat mentő katolikus papok, szerzetesek tevékenységének rövid leírása:
 - Abavári János; Apor Vilmos; Dr. Bády Ferenc; Benkő István; Dr. Buzás József; Dr. Csertő Antal; Eglis István; Dr. Ervin Gábor; Farkas János; Freesz József; Dr. Halmos Béla; Dr. Huszár Elemér; Kálló Ferenc; Dr. Kis György Gyula; Dr. Magass Miklós; Matos Ferenc; Mészáros Tibor; Miklósi László; Mindszenty József; Nagy Tibor; Dr. Nyéki Kálmán; Nyitrai József; Dr. Pintér Sándor; Püspök Pál; Sándor Dénes; Dr. Tiefenthaler József; Dr. Török Zoltán; Uhl Antal; Varga Béla; Worschitz Oszkár
- 1944–1945-ben üldözötteket mentő diplomaták tevékenységének rövid leírása:
 - Angel Sans Briz; Angelo Rotta; Afonseca de Sampayo Garrido; Carl Ivan Danielsson; Carl Lutz; Dr. Carlos Almeida Henryk Slawik; Carlos de Liz-Texeira Branquinho; Franz Bischof; Friedrich Born; George Mandel-Mantello; Giorgio „Jorge” Perlasca; Gennaro Verolino; Dr. Harald Feller; Langfelder Vilmos; Lard Berg; Maximilian Jaeger; Per Anger; Peter Zürcher; Raoul Wallenberg; Dr. Valdemar Langlet
- Raoul Wallenberg magyar kapcsolatainak kivégzése, meghurcoltatása (rövid leírás):
 - ifj. Balázs Aurél; Dési-Dregán Miklós; Dési-Dregán Miklósné; Domokos Miksa; Langfelder Vilmos Mikó Zoltán; Redl József

I/3. Kronológiák, bibliográfiák

- Kronológiák
 - Kronológia – 1944: Magyar Holokauszt
 - Wallenberg kronológia
 - A hódmezővásárhelyi holokauszt kronológiája
- Bibliográfiák
 - 1944-es magyar holokauszttal kapcsolatos bibliográfia
 - Raoul Wallenberggel kapcsolatos magyar és idegen nyelvű bibliográfia

I/4. Életrajzok

- A magyarországi holokauszttal kapcsolatba hozható személyek életrajzai:
 - Baky László; Adolf Eichmann; Endre László; Ferenczy László; Heinrich Himmler; Horthy Miklós; Jaross Andor; Josef Mengele; Joseph Goebbels; Szálasi Ferenc; Sztójay Döme;
- A magyarországi zsidómentéssel kapcsolatba hozható személyek életrajzai:
 - Almásy Tibor; Apor Vilmos; Bereczky Albert; Beretzk Pál; Cavallier József; Éliás József; Hamvas Endre; Forró Ferenc; Jánosi József; Karády Katalin; Komoly Ottó; Messter Miklós; Raoul Wallenberg; Ravasz László; Serdédi Jusztinián; Slachta Margit; Székely Mária; Szabó Magda; Szabó Szádok; Szent-Iványi Domokos; Sztehlo Gábor; Raoul Wallenberg; Török Sándor; Vártay István; Weitz Sala
- Magyarországi holokauszt áldozatok életrajzai:
 - Auspitz Jenő, Balassa Ferenc, Berger Vilmos, Deutsch Béla, Fülöp Zsigmond, Gaudi Tasi János, Grób Juda Jenő, Gruber László, Hacsek Imre, Hegedűs Ernő, Heller István, Hermann Róbertné, Klein Ödönné, Kovács Dániel, Kovai Lőrinc, László Jenő, Löw Immanuel, Müller László, Novák Boriska, Spitzer Ede, Plohn József, Sándor László, Silberstein Adolf, Székely István, Vadász Miklós, Weisz László, Zuckermann Izidorné

I/5. Szöveges dokumentumok, szemelvények

- **Irodalmi művek, szemelvények irodalmi művekből**
 - Radnóti Miklós: Töredék
 - Radnóti Miklós: Erőltetett menet
 - Radnóti Miklós: Razglednicák
 - Idézetek Anna Frank naplójából
 - Idézetek Kertész Imre Sorstalanság című művéből
 - Szemelvények Ember Mária Hajtúkanyar c. művéből
- **Idézetek, szemelvények egykorú dokumentumokból**
 - Deportált levele, 1941. augusztus–szeptember, Kőrösmező
 - Baky László belügyi államtitkár titkos utasítása, 1944. április 7.
 - Nyilas röpirat
 - Részlet Márai Sándor: A katolikus front c. írásából (Újság, 1933. június 25.)
 - Zsidó illegális röpirat a keresztény magyar lakossághoz, 1944. július eleje
 - Idézetek a Jó Pásztor gyermekotthon működéséről
 - Breviárium a holokauszt gyermekáldozataitól
 - Wallenberg-breviárium, idézetek Raoul Wallenberg-től
 - Idézet Himmlertől
 - Idézet Baky Lászlótól
 - Újságcikkek Baránszky Tiborról
 - Szemelvények a Nyilas-korszakhoz (1944. október 15.–1945. május 8.)
 - Rövid visszaemlékezések holokauszt túlélőktől
 - Balassa László; Czukor Bálint; D. I.; Ghersin Sándor; Guttman Dávid; H. K.; Julesz Miklós; Kárai László; K. S.; Kun Bálint; László József; Lenkei István; Lusztig Imre; Rónai Sándor; Rubinstein Nándorné; Simon Zsuzsa; Szabó Magda; Szekeres József; Szekeres Józsefné; Szemző Miklós; Szendrei Ferencné; Szigeti János; Vadász György; Vanderstein János; Várnai Józsefné; V. K.; Weisz Katalin;
- **Eredeti dokumentumok, eredeti dokumentumok digitalizált, illetve fénymásolt változatai**
 - Német nyelvű táborjelentés (levéltári fénymásolt dokumentum)
 - Wallenberghez kötődő orosz nyelvű anyagok (levéltári fénymásolt dokumentum)
 - letartóztatási parancs; jelentés letartóztatásról; adatfelvételi lap; Központi Bizottsági határozat; levél Gromikónak Wallenberg ügyében
 - A MOKÁN Komitéről szóló anyagok (levéltári fénymásolt dokumentum)
 - A cionista választási párthoz kapcsolódó anyagok (levéltári fénymásolt dokumentum)
 - A Nép c. lap 1944-es számai (eredeti dokumentum)
 - Az Ország c. lap 1943–1944-es számai (eredeti dokumentum)
 - Az Összetartás c. lap 1944-es számai (eredeti dokumentum)
 - Új Magyar Munkás c. lap 1944-es számai (eredeti dokumentum)
 - Magyarság – 1944. március 19-i és 31-i lapszámok (eredeti dokumentum)
 - Nyilas anyagok, nyilas dokumentumok (levéltári dokumentum, fénymásolat)

- a belügyminisztérium nyilasokkal kapcsolatos anyagai; nyilas újságcikkek; a párt felépítésének terve; nyilas pártprogramok; röpiratok; nyilas káté; belépési nyilatkozatok; tagsági lapok; a Nemzeti Számonkérés Szervezetének peranyagai; Szálasi Ferenc lélekkórtani és elmekórtani diagnózisa; Endre László és társai bírósági anyagai; Bokor Dénes és társai bírósági anyagai; Kovarcz Emil és társai bírósági anyagai; Feketelhalmy-Czeydner Ferenc és társai bírósági anyagai; Karabélyos Imre bírósági anyagai; Gál Csaba bírósági anyagai; Deli Piroska bírósági anyagai; Patak Ferencné és társai bírósági anyagai; Láday István bírósági anyagai; Mogyorósi Elek és társai bírósági anyagai; a Maros utcai vérengzés anyagai; Görgey Vince bírósági anyagai
- Embermentéssel kapcsolatos dokumentumok
 - Szalay Pál embermentő anyagai (fénymásolt dokumentumok)
 - Anyakönyvek a balatonőszödi egyházközségben áttértekről 1941. és 1943. évben (fénymásolt dokumentum)
 - *If they catch you, you will die* – egy fiatal magyar története, aki kémként épült be az SS-be. (kézirat)
 - Állatorvos-hallgatók az Egyetemi Táncsics Mihály Ellenállási Zászlóaljban 1944–1945 (kézirat)
 - Pankovics Gyula embermentő tevékenysége (fénymásolt és kéziratos dokumentumok)
 - Igazoló levelek a gettóban segítőről (fénymásolt dokumentum)
 - 1948-as cikk Wallenberg haláláról: Aki Wallenberget megölhette. *Képes figyelő*. IV. évf. (1948) 43. sz. (fénymásolt dokumentum)
 - A genfi Nemzetközi Vöröskereszt bizottság igazolása a védett házban történő igazolt tartózkodásról (digitalizált dokumentum)
 - A Svájci Követség igazolása a csoportos útlevélben való szereplésről (digitalizált dokumentum)
 - A Svéd Királyi Követség igazolása svéd védőútlevél kiállításáról, Wallenberg sokszorosított aláírásával (digitalizált dokumentum)
 - Mentésítő okirat a zsidókra vonatkozó rendelkezések alól (digitalizált dokumentum)
 - Svéd menlevél (Schutzpass) Oscar Danielsson aláírásával (digitalizált dokumentum)
 - KEOKH igazolvány, viselője mint svéd állampolgár megkülönböztető sárga csillag viselése alól mentesül (digitalizált dokumentum)
 - Svéd védett lakás vagy iroda jelzése (digitalizált dokumentum)
 - A svéd követség által kibocsátott területenkivüliséget igazoló okmány (digitalizált dokumentum)
 - Wallenberg által aláírt igazolás (digitalizált dokumentum)
 - A svéd követség alkalmazottjának igazolványa Wallenberg aláírásával (digitalizált dokumentum)
 - A Svéd Vöröskereszt oltalomlevele (digitalizált dokumentum)

- Védlevelek, igazolványok (digitalizált dokumentum)
- Ideiglenes védlevél (Vorpass), amelyet 1944. december–1945. január hónapokban állítottak ki (digitalizált dokumentum)
- A Svéd Királyi Követség igazolása, hogy a Schutzpass érvényes útlevel, Wallenberg sokszorosított aláírásával (digitalizált dokumentum)
- A Svéd Vöröskereszt beutalásai (digitalizált dokumentum)
- „Ennek a háznak a helyiségei a Svéd Vöröskereszt oltalma alatt állnak.” – hivatalos igazoló okirat (digitalizált dokumentum)
- Személyzeti nyilvántartólap – Budapest székesfőváros „Horthy Miklósné” gyermekotthona. (digitalizált dokumentum)
- A Svéd Vöröskereszt Gyermekosztályának helyettes vezetője által kiállított igazolás, hogy dr. Knoll Andor a Húvösvölgyi Gyermekotthont a Svéd Vöröskereszt védelme alá helyezte. 1945. március 16. (digitalizált dokumentum)
- Dr. Knoll Andor levele a Svéd Vöröskereszt Egylet magyarországi főmegbízottjához 50 férőhely rendelkezésre bocsátásáról. 1944. október 10. (digitalizált dokumentum)
- Köszönőlevelek Dr. Knoll Andornak. (digitalizált dokumentum)
- Nyilatkozat Dr. Vártay István tartalékos tüzér főhadnagy, gazdasági tisztviselő humánus bánásmódjáról. Szeged, 1945. július 5. (digitalizált dokumentum)
- Igazolás – Egerland István Zsidó Tanács idején segítette a zsidókat. 1945. február 7. (eredeti dokumentum)
- Igazolás – Grünstein Miklóst a német biztonsági rendőrség egyik műhelyébe szabónak hívták be, de megtagadta a szolgálatot. 1945. február 28. (eredeti dokumentum)
- Igazolás – Martinovics Marcell az államrendőrség tanácsosa a zsidókkal szemben atrocitást nem követett el. 1945. március 19. (eredeti dokumentum)
- Igazolás – özv. Paróczay Ágostonné az államrendőrség segédtisztje a zsidókkal szemben atrocitást nem követett el. 1945. március 19. (eredeti dokumentum)
- Igazolás – Ellenbogán Zoltán a Benczúr utca 41. alatti zsidó munkacsoport vezetője, kellemetlenség nem volt. 1945. március 26. (eredeti dokumentum)
- Igazolás – Horváth Károly törzsőrmesternek: VII. kerületben a boltokból a közszükségleti cikkeket el lehet vinni, az átadás szabályszerű volt. 1945. április 8. (eredeti dokumentum)
- Tanúsítvány – Víg András detektív nem állította elő a nyilasok által követett zsidókat, sőt a nyilasokat is elküldte. 1945. május 24. (eredeti dokumentum)
- Igazolás – Szirt Miklós zsidórendőrségnél parancsnok volt, és emberségesen viselkedett. 2010. április 10. (eredeti dokumentum)
- Nyilatkozat – Kovács János házfelügyelő és felesége a zsidók segítségére voltak a nyilas időkben. (eredeti dokumentum)

- Nyilatkozat – Pesti Izraelita Hitközség eljáróság Széll József ny. BM. MIN kérésére folytatott vizsgálatról. (eredeti dokumentum)
- Nyilatkozat – Szabó Béla közreműködésével megoldották az internálótáborok ellátását. (eredeti dokumentum)
- Igazolás – Dr. Orbán Sándor főorvos sorozó orvosként működött 1944. július–szeptember között az I. hadtest zsidó sáncmunkásainak sorozásánál. 1945. december 26. (eredeti dokumentum)
- Nyilatkozat – köszönet Frankovics Marcellnek a zsidók segítéséért. 1946. április 12. (eredeti dokumentum)
- Igazolás – Róna Andorné étellel segítette a zsidókat. 1946. augusztus 1. (eredeti dokumentum)
- Nyilatkozat – Lénárt Imre rendőrezredesnek: közlik, hogy Nyúl János rendőr alhadnagy a nyilas uralom alatt zsidókat is mentett, B-listára nem tehető. (eredeti dokumentum)
- Nyilatkozat – Domonkos Miksa igazolja, hogy Tőke házfelügyelő vele korrekt módon járt el. 1947. február 21. (eredeti dokumentum)
- Nyilatkozat – Egy volt zsidó tanácsstag nyilatkozik Lánár Emilről. 1948. szeptember 29. (eredeti dokumentum)
- Elismerés Tímár Sándornak – köszönetet mondanak többek között a zsidók élelmezésért. 1945. április 2. (eredeti dokumentum)
- Szombathy Attila embermentő tevékenységére vonatkozó dokumentumok (fénymásolt dokumentumok):
 - Képek (Shlomo Marom, Szombathy Attila, Haim Gordon)
 - Héber és angol nyelvű igazolások
 - Dr. Haim Gordon nagykövet-helyettes levele Szombathy Attilának. Budapest, 1990. szeptember 11.
 - Shlomo Marom nagykövet levele Szombathy Attilának. Budapest, 1990. október 10.
 - Nyilatkozatok Szombathy Attila embermentő tevékenységéről
 - Dr. Mordecai Paldiel levele Szombathy Attilának. Jeruzsálem, 1990. július 30.
- Zsidóüldözéssel kapcsolatos dokumentumok
 - Magyar fiataikorúak viszontagságai a náci Németországban (1944–1945). – Egy elhurcolt szemtanú visszaemlékezései. (kézirat)
 - Munkaszolgálatos levelek 1943-ból (kézirat, fénymásolat)
 - Zsidóellenes megnyilvánulások korabeli lapokból (digitalizált dokumentum)
 - Hódmezővásárhelyi polgármester levele a szegedi m. pénzügyigazgatóságnak. A zsidó vagyonok leltározása Hódmezővásárhelyen. 1944. június 21. (digitalizált dokumentum)
 - Hódmezővásárhelyi Aljegyző levele a polgármesternek. Tárgy: M. Kir. Minisztérium 1610/1944. M.E. számú rendelete a zsidók lakásával és lakóhely-

- ének kijelölésével kapcsolatos egyéb kérdések szabályozása. 1944. május 6. (digitalizált dokumentum)
- Hódmezővásárhelyi polgármester: Levél a Belügyminiszternek. Tárgy: Zsidóknak gettóba való helyezése. 1944. május 22. (digitalizált dokumentum)
 - Polgármesteri határozat. Tárgy: dr. Belányi László „Zsidóbújtatás” című könyvét megvételre küldi. 1944. április 4. (digitalizált dokumentum)
 - A szegedi m. pénzügyigazgatóság levele Hódmezővásárhely polgármesterének. Tárgy: Zsidó vagyonok leltározása Hódmezővásárhelyen. 1944. június 13. (digitalizált dokumentum)
 - A szegedi m. pénzügyigazgatóság levele Hódmezővásárhely polgármesterének. Tárgy: Elhagyott zsidó üzletek kulcsainak átvétele. 1944. június 13. (digitalizált dokumentum)
 - Polgármesteri határozat. Tárgy: Zsidók elszállításánál közreműködött csendőrlégénység élelmezésével felmerült költségről özv. Kiss Lajosné számlája. 1944. július 19. (digitalizált dokumentum)
 - Polgármesteri határozat. Tárgy: A zsidók bevásárlásainak a nap meghatározott szakára korlátozása. 1944. június 7. (digitalizált dokumentum)
 - Polgármesteri határozat. Tárgy: Zsidóknak gettóba való szállítása. 1944. július 19. (digitalizált dokumentum)
 - Polgármesteri döntés a zsidók bevásárlásainak a nap meghatározott szakára korlátozása. 1944. június 5. (digitalizált dokumentum)
 - Aljegyző, lakásügyi előadó levele Hódmezővásárhely polgármesterének. 1944. május 19. (digitalizált dokumentum)
 - Tiszti főorvos és főtanácsos beszéde a közgyűlésre meghívott susáni városrész lakói előtt. 1944. május 31. (digitalizált dokumentum)
 - Hódmezővásárhelyi Népújság, Vásárhelyi Reggeli Újság zsidókérdésre vonatkozó cikkei (1944. március–június) (digitalizált dokumentum)
 - Másolat: Magyar Királyi Rendőrség Hódmezővásárhely Kapitanysága levele: Zsidóknak gettóban való elhelyezése. Hódmezővásárhely, 1944. május 12. (fénymásolt dokumentum)
 - Másolat: Polgármester levele a belügyminiszternek: Zsidóknak gettóban való elhelyezése. Hódmezővásárhely, 1944. május 22. (fénymásolt dokumentum)
 - Másolat: Zsidó vallás felekezeti anyakönyvének beszállítását jelenti főjegyző. Hódmezővásárhely, 1944. június 5. (fénymásolt dokumentum)
 - Zsidó javak és zsidó ügyvitelek intézése. Hódmezővásárhely, 1944. október 27. (fénymásolt dokumentum)
 - Nyilatkozat – Perlhoffer Jenő Zsidó Tanácsnál, a gettóban rendőrségi szolgálatban állt. 1945. január 18. (eredeti dokumentum)
 - Diamant Lili levele édesanyjához, 1945. június 14. (eredeti dokumentum)
 - Diamant Lili/Józsa levele édesanyjához, 1945. (eredeti dokumentum)
 - Diamant Lili naplói 1944–1945. (eredeti dokumentum)

- Nyilatkozat – Fazekas Péter a sátoraljújhelyi nyilaskeresztes párt ellen nem fejtett ki tevékenységet. Szombathely, 1945. május 2. (eredeti dokumentum)
 - Nyilaskeresztes képeslap (digitalizált dokumentum)
 - Nyilas korszakból származó röplapok (eredeti dokumentum)
 - Polgármesteri felhívás – az 1941. augusztus 1-ig érvényesen megkeresztelkedett zsidók okirataikkal jelentkezzenek az illetékes lelkészi hivatalnál. Budapest, 1944. július 2. (eredeti dokumentum)
 - A csendőr tanzászlóalj és a ghettó parancsnokának parancsa. 1944. május 10. (eredeti dokumentum)
 - Zsidók által lakható épületek végleges kijelölése a székesfőváros budai oldalán – 1944. június 22. (eredeti dokumentum)
 - M. kir. rendőrség főkapitányának rendelete. 1944. június 23. (eredeti dokumentum)
 - A német birodalom államminiszterének igazolása, birodalmi szárazbélyegző 1944-ből (eredeti dokumentum)
 - Hódmezővásárhelyi zsidók névsora – Hódmezővásárhelyi Izraelita Hitközség. 1944. április 8-i összeírás (407 család, 826 fő). (digitalizált dokumentum)
 - Házassági anyakönyvi kivonat 1940-ből. Vanderstein János dokumentuma. (digitalizált dokumentum)
 - Kivonat az orosházi izraelita hitközség születési anyakönyvéből. 1939 és 1940. január 28. Vanderstein János dokumentuma. (digitalizált dokumentum)
 - Bizonyítvány a házasság törvényes fennállásáról. 1939. május 25. Vanderstein János dokumentuma. (digitalizált dokumentum)
 - Beretzk Pál alpolgármester nyilatkozata. Hódmezővásárhely, 1945. március 29. (fénymásolt dokumentum)
 - Beretzk Pál alpolgármester fellebbezése a Népbíróshoz. Dátum olvashatatlan (fénymásolt dokumentum)
 - Másolat: Szegedi Népbíróshatározata. Szeged, 1946. december 29. (fénymásolt dokumentum)
 - Lóránt Jenő megszökött zsidó munkaszolgálatos és két szökevény zsidó társának ügye (levéltári fénymásolt dokumentum)
 - Eredeti lista a háborús bűnösökről (levéltári fénymásolt dokumentum)
- **Egyéb dokumentumok**
 - Szálasi proklamáció
 - Andrej Gromiko, szovjet külügyminiszter-helyettes jegyzéktervezete a svéd nagykövetség számára Wallenberg ügyében, 1957. február 6
 - A Deportáltakat Gondozó Országos Bizottság Hódmezővásárhellyel kapcsolatos jegyzőkönyvei

I/6. Listák, adatsorok

- Nyilas tisztviselők, náci és nyilas pribékek listája
- A holokauszt gyermekáldozatainak listája
- Lista a Világ Igazairól
- A Kassán 1944-ben áthaladt halálvonatok listája (eredetállomás, utasok száma)
- Lista az 1944. március 29. és december 6. között kiadott főbb zsidóellenes rendeletekről
- A holokauszt áldozatainak száma országok szerinti bontásban
- A Yad Vashem által kitüntetett magyarok listája
- A Bergen-Belsenben fogva tartott magyar származású romák névsora
- Üldöztetés–embermentés Magyarországon, 1944 – Igazak listája
- Lista a szegedi csendőrkerület vezetői tisztségviselőiről
- Lista a fontosabb magyarországi gettókról és gyűjtőtáborokról
- Lista Hódmezővásárhely zsidó mártírjairól
- A hódmezővásárhelyi városvezetők névsora

II. Filmek, videók, interjúk

II/1. A Terror Háza Múzeum témát érintő interjúi

Interjúalany	Sorszám	Hossz	Időpont	Rövid leírás
Andrássy Andorné	2	29 perc	2004	Budapesti gettóról szóló riport
Balogh Margit (1–2)	2010/54 –55	63+39 perc	2010.08.30.	Slachta Margit
Baloghné Vajna Zsuzsanna	15	13 perc	2004	Gettóról szóló riport
Berkecz Franciska	2010/53	43 perc	2010.08.18.	Slachta Margit
Bolgár Péter	15	9 perc	2004	Gettóról szóló riport
Brencsán Jánosné	2011/50	58 perc	2011.06.08.	Embermentés 1944 (1956)
Devecsery László	85	37 perc	2003	Wallenberg, deportálások
Domonkos István	18	70 perc	2004	Gettóról szóló riport
Füzéki Bálint	2	33 perc	2004.03.08.	Megkülönböztetés, nyilasok, puccskíséret
Füzéki Bálint	22	22 perc	2004	Gettóról szóló riport (gyerekek)
Görgey Guido	73			Ellenállás
Gyepes Ottó	2	34 perc		Budapesti gettóról szóló riport
Gyepes-Gilbert Ottó	104	12 perc	2004	Gettóról szóló riport
Hammermann Géza	22	18 perc	2004	Gettóról szóló riport
Hídvégi György	75	48 perc	2004.06.05.	Wallenberg
Ismeretlen	85			Német megszállás
Ismeretlen	85			Segített az üldözött zsidóknak
Kenessy Margit	3	27 perc	2005	Sárbogárdi nyilas ügy
Kertész Péter	15	31 perc	2004	Gettóról szóló riport
Lengyel Balázs	74	20 perc		Wallenberg
Mezei András	22	42 perc	2004.03.11.	Gettóról szóló riport
Mona Ilona (1–2)	2010/51 –52	91+14 perc	2010.08.16.	Slachta Margit
Poszlovszki Rezső	2012/24	87 perc	2012.04.02.	Talán holokauszt is
Simai Zsuzsanna	22	16 perc	2004	Gettóról szóló riport (gyerekek)
Solt Lászlóné	15	26 perc	2004	Gettóról szóló riport
Somloy Nelli	85			Német megszállás
Somyló György		43 perc	2003	Wallenberg
Szabó Magda	104	48 perc	2004	Holokauszt
Szigeti János	104	19 perc	2004	Történész, gettó

Sztrilich Ágnes	2010/46	50 perc	2010.08.08	Slachta Margit
Tenczer Vilmos (1-2)	2010/56, 61	37+49 perc	2010.09.13.	Gettó (1956)
Thassy Jenő	73			Ellenállás
Wallenberg húga	64	25 perc		Wallenberg
Wallenberg tolmácsa (Wimmer Gyuláné)	6	55 perc	2003	Gyermekeket mentett, Wallenberg tolmácsa, Vöröskereszt

II/2. VHS kazettán lévő adekvát anyagok

Cím	Kazetta	Hossz	Dátum	Rövid leírás
A zsidók meg a biciklisták	VK-D023	78 perc	1994	Dokumentumfilm – Dunatáj
Az utolsó napok	VK-D028	95 perc	1998	Dokumentumfilm – Shoah Alapítvány
Die Todesmühlen	VK-D047	21 perc	1945	Dokumentumfilm – Bundesarchiv
Holocaust hajó – Pele János portréja	VK-D058	37 perc	2004	Dokumentumfilm – Fundamentum 93 Stúdió
Térdeplő idők – Hódmezővásárhely 1944	VK-D042	112 perc	2004	Dokumentumfilm
The Last Train from Budapest	VK-D002	56 perc	2000	Dokumentumfilm – Channel Four

II/3. További filmek

Cím	Terem	Hossz	Típus	Forgalmazó
Árpádsávos zászlófelvonás	Nyilas	39 mp	Híradó	Magyar Nemzeti Filmarchívum
Beregffy Károly a budapesti védelmi gyűrűbe látogat	Nyilas	36 mp	Híradó	Magyar Nemzeti Filmarchívum
Endre László és Baki László kivégzése	Nyilas	39 mp	Híradó	Magyar Nemzeti Filmarchívum
Gyerekek a fronton (Nyilas híradó)	Nyilas	90 mp	Híradó	Magyar Nemzeti Filmarchívum
Gyűlés a nyilas házban	Nyilas	56 mp	Híradó	Magyar Nemzeti Filmarchívum
Horst-Wessel filmbemutató	Nyilas	47 mp	Híradó	Magyar Nemzeti Filmarchívum
Hűségsszék	Nyilas	30 mp	Híradó	Magyar Nemzeti Filmarchívum
Kultúrértekezlet	Nyilas	57 mp	Híradó	Magyar Nemzeti Filmarchívum
Leszámolás (Nyilasok a bíróságon)	Nyilas	211 mp	Híradó	Magyar Nemzeti Filmarchívum
Magyarországi zsidóság sorsa (vonulás)	Nyilas	96 mp	Híradó	Magyar Nemzeti Filmarchívum
Nyilas hatalomátvétel	Nyilas	92 mp	Híradó	Magyar Nemzeti Filmarchívum
Nyilas híradó propaganda (Budapest romokban)	Nyilas	89 mp	Híradó	Magyar Nemzeti Filmarchívum
Nyilas nagygyűlés	Nyilas	49 mp	Híradó	Magyar Nemzeti Filmarchívum
Nyilas nagygyűlés	Nyilas	45 mp	Híradó	Magyar Nemzeti Filmarchívum
Nyilas propaganda (Greguss)	Nyilas	108 mp	Híradó	Magyar Nemzeti Filmarchívum
Nyilas terem, hullák	Nyilas	58 mp	Híradó	Magyar Nemzeti Filmarchívum
Nyilas vezetők hazahozatala	Nyilas	57 mp	Híradó	Magyar Nemzeti Filmarchívum
Nyilas vezetők hazahozatala 2	Nyilas	12 mp	Híradó	Magyar Nemzeti Filmarchívum
Szálasi a népbíróság előtt	Nyilas	58 mp	Híradó	Magyar Nemzeti Filmarchívum
Szálasi esküje	Nyilas	35 mp	Híradó	Magyar Nemzeti Filmarchívum
Szálasi feleskűszik	Nyilas	107 mp	Híradó	Magyar Nemzeti Filmarchívum
Szálasi Hitlerrel	Nyilas	18 mp	Híradó	Magyar Nemzeti Filmarchívum
Zsidókat a Dunába lövik	Nyilas	27 mp	Híradó	Magyar Nemzeti Filmarchívum

II/4. A Terror Háza Múzeum audiovizuális adattárában található interjúk

113 publikus interjú található az adatbázisban.

Cím	Interjúalany	Hossz	Témáról beszél
Kazinczy Pálné Edit néni. Derűsen élni az életet	Kazinczy Pálné	38 perc	07:22–10:34
Interjú F. J.-val	F. J. (anonim)	25 perc	06:20–14:44
Dov Levy	Levy Dov	30 perc	02:12–07:24
Hajdú Jolán	Hajdú Jolán	35 perc	16:30–25:10
Goldmann Kálmánné	Goldmann Kálmánné	26 perc	03:40–17:54
Fekete vonat a komáromi erődbe	Kállai Sándor	34 perc	04:22–19:24
Makói megpróbáltatásaim	Frankó Istvánné	45 perc	13:32–19:56
Deutsch Gábor	Deutsch Gábor	20 perc	05:56–07:26
Forgács Pálné	Forgács Pálné	29 perc	06:18–09:00
Fischer Miklósné	Fischer Miklósné	26 perc	06:20–11:10
Simor Dénesné	Simor Dénesné	21 perc	05:36–09:20
Lányi Zsolt	Lányi Zsolt	45 perc	16:10–17:40
Munkásélet Salgótarjánban a Horthy-korszakban	Kesse Antal	53 perc	47:12–48:28
Ha ezt életnek lehet nevezni	Bürg Józsefné	48 perc	Teljes
A harmadik	Forrai Eszter	36 perc	02:42–07:20
Piarista diákból atomfizikus	Berényi Dénes	39 perc	13:04–14:22
Fontos az Izrael melletti kiállítás	Gadó György	38 perc	06:44–14:22
„Anyuka, engem vigyél el!” – „De melyik az én fiam?”	Balassa Klára	51 perc	04:30–10:58
Élet Auschwitzban és megpróbáltatások	Littman Éva	30 perc	Teljes
Egy jó házból való úrilány esete a XX. századdal	Kralovánszky Kálmánné	47 perc	29:16–32:12
„Azoknak tudtál dolgozni, nekünk meg nem akarsz?”	Neumann Lajos	49 perc	10:04–27:14
Zsidó sors Kiskunfélegyházán	Mayer Lászlóné	54 perc	16:18–54:14
Alá kellett volna írnom!	Gábor Imréné	37 perc	01:14–04:22
20 dkg kenyér és 6 dkg zsír, a nincstelen nép ezekért sír	Döme Sándor	45 perc	21:04–24:10
A magyarság sorsa Szent-Györgyi Alberttől napjainkig	Bajusz Gyuláné	47 perc	13:46–16:40
1945 januárjában tizenötezeren voltunk a városban... (Debrecen 1944-45)	O. L. (anonim)	30 perc	04:20–06:32
Egy kereskedő a szocializmusban	Nagy István	39 perc	07:22–12:04

A tanyától az értelmiségi pályáig	Suba Györgyné	47 perc	08:46–10:08
Emlékképek a Horthy-korszaktól a Kádár rendszerig	Szirák Zoltánné Kovács Piroska	49 perc	11:58–16:04
Egy csendőrfelenség viszontagságai	Gerath Ferencné	48 perc	20:58–27:10
Visszaemlékezés a szécsényi cserkészmozgalomra	Kolosi Tibor	48 perc	04:40–07:10
A szécsényi zsidóság és a holocaust	Ács Irén	57 perc	21:32–54:00
Én az oktatást akartam szolgálni	Öllös Géza	34 perc	11:06–11:26
A Hitlerjugendtol a maszekvilágig	Tircsi Zoltán	32 perc	15:32–16:22
Vár a vasút! Hív a MÁV!	Döbrönte Tibor	45 perc	22:52–24:20
Osztályidegenből üzemvezető	Böröczky Dezső	57 perc	13:12–16:08
Veszprém megyéből Illinois államba	Győry Kálmán	33 perc	06:02–07:28
Nem voltam politikus alkat	Fényes Tibor	50 perc	12:20–15:50
Pro Patria	Huszár János	52 perc	30:10–32:44
Magyarban akartam élni	Csintalan István	36 perc	17:12–19:20
A pápai teológusok exodus (1951)	Adorján István	48 perc	07:48–12:50
Magyarként Beregszászon	Regös Pál	43 perc	05:18–07:14
Visszaemlékezés a múltba	V. G. (anonim)	39 perc	11:26–15:22
Kohászok élete, miskolci kohászat	Dutkó Lajos	54 perc	02:10–03:04
Lénárt Imréné visszaemlékezései	Lénárt Imréné	38 perc	13:06–14:30
Zajos életem volt	Graf Tibor	32 perc	09:08–13:20
Emlékeim az orosz megszállásról - Interjú Pohankovics Jánossal	Pohankovics János	43 perc	01:52–08:44
Vezetőként a tanári pályán	Marczinkó István	44 perc	13:16–18:40
Életem az oktatás	Tóth Sándorné	38 perc	06:04–08:46
80 év a XX. században	Vőneki Ottó	28 perc	02:42–06:30
A kanadai nagynéni	Marincsák Mária	37 perc	23:58–30:52
„Borzasztó a háború...”	Bense Mihályné	29 perc	20:34–21:54
"Amit átéltünk, nem volt könnyű..."	Gecse Mátyásné	37 perc	10:06–12:26
Egy kis zalai faluból a fővárosba	Bálizs József	53 perc	21:48–23:38
Csendőr volt az édesapám	Tóth Ferenc József	45 perc	06:24–07:20
Kiskunfélegyházán történt	Horváth Mária Magdolna	46 perc	19:04–24:30
A háború gyerekszemmel	Metzger Béláné Temesi Éva	33 perc	06:32–06:52
Megmaradás és otthonkeresés	Ölbey Árpádné	30 perc	21:54–30:44
A történelem útvesztőiben	Dobos Lajos	31 perc	09:48–12:30 19:44–24:44
Pedagógusok élete vidéken	Samu Istvánné	31 perc	12:16–14:18
Ping-politika	Hódos György	44 perc	11:10–20:44

Kinszki Judit	Kinszki Judit	17 perc	Teljes
Miskolci munkástanács	Csorba István	72 perc	08:50–10:50
Nem vártak vissza	Léderer Gertrúd	35 perc	01:12–34:26 (Vannak használható részletek)
Háborús gyermekkor	Bella Kálmánné	39 perc	06:06–12:40
Egy auschwitz-i túlélő	Fehér Gézané	55 perc	04:04–50:00
Balázs István könyvkiadó beszél családjáról és zsidó identitásáról	Balázs István	43 perc	11:32–15:08
Minden egyenruhástól félek	L. G. (anonim)	58 perc	30:20–48:16
Örvényben	Macsi Sándor	48 perc	26:36–28:06
Túlélni Auschwitz-ot és a kényszer-munkát	W. J. (anonim)	45 perc	00:58–42:16
Pap Jánosné visszaemlékezései	Pap Jánosné	29 perc	08:22–10:34
A szenvedés stációi	Weinberger Katalin	55 perc	Teljes
Nem vágytam el soha a falumból!	Estók Istvánné	29 perc	04:10–07:18
Ez volt a nagy barátság...	Mile Lajosné Erzsébet	32 perc	01:32–02:00
A munkaszolgálat nekem az életet jelentette	K. P. (anonim)	40 perc	05:30–35:40
Gyermek az üldöztetésben, iskolás az 50-es években	F. É. (anonim)	46 perc	01:44–11:46
Nekem sikerült túlélnem a Soát	Szekeres Józsefné	55 perc	07:50–48:52
Rimóci élet az 1950-es években	Árva Ferenc	27 perc	08:32–09:12
A II. világháború egy gyermek szemével	S. K. (anonim)	35 perc	01:48–12:34
Interjú Potári Andrásnéval	Potári Andrásné	33 perc	32:02–32:54
Egyedül jöttem vissza Auschwitzból	Baki Károlyné	41 perc	06:56–11:00 41:04–44:00
Diktatúrák árnyékában	Schneider Lászlóné	29 perc	04:46–09:46
Egy kispap a II. világháborúban	Pálos Frigyes	34 perc	04:18–06:26
Egy úrilány a '40-es és '50-es években	Jurth Ildikó Gabriella	26 perc	04:10–05:42
Egy építész emlékei	Szigetvári György	59 perc	28:52–30:32
Egy pesti zsidó srác a háború sodrában	Mitzki Ervin	45 perc	13:46–44:30
A keleti fronton és a Kárpátokban harcoltam	Hegyi József	44 perc	16:46–19:48 33:36–35:54
A cserkészlet az életem	Berecz József	46 perc	16:22–24:18
Tani-tani	Elek Menyhértne	46 perc	02:50–05:00

Vasutas-sorsok	Szamosi Lászlóné	33 perc	01:10–04:18
Egy varrónő élete a II. világháború idején	Farkas Györgyné	53 perc	40:28–41:30
Tizennégy évesen sárga csillaggal	Varga Béla	47 perc	Teljes
Interjú Hajdú Jánossal	Hajdú János	29 perc	06:18–10:20
A gyógyítás szolgálatában	Istvánffy Miklós	46 perc	24:16–29:44
Egy vérbeli zenepedagógus - Beregi Vendel	Beregi Vendel	45 perc	21:30–22:50
Életem 80 éve	Fehér Lajos	40 perc	25:18–29:00
Vékony Lajosné emlékei	Vékony Lajosné	26 perc	18:50–20:40
Erlkönig (A Rémkirály) — Auschwitz egy békési úrilány szemével	Vágó Györgyné	45 perc	04:52–24:44 (Túlélő, vannak használható részek)
Egy örökifjú pedagógus	Szulimán Istvánné	43 perc	15:56–17:40 23:04–25:14
Élet egy magyarországi kisvárosban a II. világháború előtt, alatt és után	Kettler László	36 perc	20:20–22:50
II. világháborús emlékeim	Bakondi Lászlóné	41 perc	04:34–06:50
Munkaszolgálat, véletlenek, túlélés	V. G. (anonim)	34 perc	05:04–27:40
Egy falusi asszonyélete	Kiss Lászlóné	31 perc	13:06–14:16
Egy csendőr gyermeke	Varga Gyula	41 perc	04:30–07:40
Mészáros Mihály életútja	Mészáros Mihály	27 perc	14:40–16:00
Virágh Ferenc életútja	Virágh Ferenc	25 perc	05:42–08:34
Interjú Veres Jánossal	Veres János	47 perc	04:22–05:36
Bejártam Európát a második világháborúban	Orosz Miklós	38 perc	31:40–33:54
Személyesen ismertem Kállay Miklóst	Kocsis Jánosné	45 perc	28:10–29:02
Baka Jenőné életútja	Baka Jenőné	45 perc	10:20–11:48
Ádám Vencel életútja	Ádám Vencel	41 perc	13:46–15:00
Steinbach Ernő - cserépkályhás	Steinbach Ernő	36 perc	10:18–11:40
Letartóztatták a férjemet 1956-ban	Tánczos Istvánné Végh Piroska	51 perc	23:10–25:00

II/5. Terror Háza Múzeum készítette dokumentumfilmek

Cím	Hossz	Dátum	Téma
„Nem hagyhatok ezreket segítség nélkül” – Raoul Wallenberg Magyarországon	29 perc	2012	Wallenberg
Hetedíziglen	26 perc	2004	Gyermekek a Holokausztban
Gyermekek a holokausztban	17 perc	2004	u.a.

III. Fényképek, röplapok, plakátok

III/1. Holokauszttal kapcsolatos fényképek

Zsidó származásúak deportálása, 1944
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Zsidó származásúak deportálása, 1944
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Sárga csillagos család, 1944 tavasza
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Kistarcsai zsidó internáltak, 1944
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

A soproni gettó építése
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

„Zsidónegyed. Keresztényeknek tilos be-
menni.”

Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Egy gettó fala

Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Deportálás Kőszegen, 1944

Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Deportálás Kőszegen, 1944. július 18.

Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Egy vidéki gettóban maradt holmik szét-
hordása, 1944 nyár

Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

A budapesti zsidók gyalogmenete Győrött,
1944. november 1.

Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Plakát a zsidó érdekek védelméről, Budapest, 1937

Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

„Ezen helységet polgármesteri rendelet értelmében zsidók látogathatják.”

Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Sárga csillagos ház Budapesten, Kossuth Lajos utca 18.

Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Zsidó nő közmunkán egy bombázás után, 1944 nyár

Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Keresztény magyar cipőüzlet kirakata
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Keresztény magyar könyvesbolt
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Zsidó szerzők műveinek bezúzása, Buda-
pest, 1944. június 15.
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

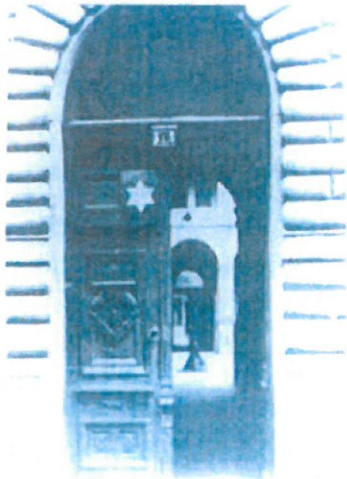
Deportáltak vagonírozása, 1944
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Gettóba vonuló pesti zsidók, Budapest,
1944
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Sárga csillagos ház Budapesten, Tímár u. 2.
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Sárga csillagos ház Budapesten, a Nagydíó-
fa utcában, 1944. április után
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

A kőrösmezei deportálás, 1941

A szegedi gettó fala

MUSZ-os sírja a keleti fronton

MUSZ-os zsidók

MUSZ-osok honvédekkel

Nagy Vilmos MUSZ-osokat szemlél

Német katonák zsidókat bántalmaztak

Sárga csillag
Forrás: Yad Vashem

Zsidó származású nők terelése
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Zsidók a pályaudvaron, Auschwitz-
Birkenau
Forrás: Yad Vashem

Zsidó nők és gyerekek parancsra várnak az
állomáson, Auschwitz-Birkenau
Forrás: Yad Vashem

Szelekcióra várva, Auschwitz - Birkenau
Forrás: Yad Vashem

Érkezés Auschwitzba
Forrás: Yad Vashem

Úton a gázkamrába, Auschwitz-Birkenau
Forrás: Yad Vashem

Nők és gyerekek egy kisebb erdőben, közvetlenül elgázosításuk előtt, Auschwitz-Birkenau
Forrás: Yad Vashem

Nők és gyerekek egy kisebb erdőben, közvetlenül elgázosításuk előtt, Auschwitz-Birkenau
Forrás: Yad Vashem

Gyermekek és asszonyok szétválasztás előtt, Auschwitz-Birkenau;
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Munkára kiválasztott asszonyok, Auschwitz-Birkenau;
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Egy SS orvos vizsgálja az újonnan érkezett férfiakat, Auschwitz-Birkenau
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Munkára kiválogatott férfiak, Auschwitz-Birkenau
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

A munkára kiválasztott asszonyok haját lenyírták munkába küldésük előtt, 1944. május, Auschwitz-Birkenau
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Asszonyok, úton a kényszermunkára, Auschwitz-Birkenau
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Asszonyok, úton a kényszermunkára, Auschwitz-Birkenau
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Úton a gázkamrába, Auschwitz-Birkenau
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Zsidók a pályaudvaron, Auschwitz-Birkenau

Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Zsidók a pályaudvaron, Auschwitz-Birkenau

Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Zsidók a pályaudvaron, Auschwitz-Birkenau

Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Úton a gázkamrába, Auschwitz-Birkenau

Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Úton a gázkamrába, Auschwitz-Birkenau

Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Úton a gázkamrába, Auschwitz-Birkenau

Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Úton a gázkamrába, Auschwitz-Birkenau
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Férfiak és nők, gyerekek és idősek egy kisebb erdőben, közvetlenül elgázosításuk előtt, Auschwitz-Birkenau
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Férfiak és nők, gyerekek és idősek egy kisebb erdőben, közvetlenül elgázosításuk előtt, Auschwitz-Birkenau
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Egy anyákból, gyerekekből és idősekből álló transzport, 1944. május, Birkenau
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Emberi maradványok a majdanek-i krematórium előtt, 1944. július vége
Forrás: Yad Vashem

Holttestek Auschwitzban, 1945. január
Forrás: Yad Vashem

Felhalmozott cipők
Forrás: Yad Vashem

Ecce homo – holttestek
Forrás: USHMM

Nők a deportációs vonaton
Forrás: USHMM

Birkenau bejáratánál: magyar deportáltak
Auschwitzba érkezése, 1944 nyár
Forrás: Yad Vashem

Magyar zsidók Auschwitzba érkeznek,
1944 nyár
Forrás: Yad Vashem

Magyar zsidók a birkenau-i barakkok előtt,
útban a különálló gázkamrák felé
Forrás: Yad Vashem

A szelekció folyamata
Forrás: Yad Vashem

Úton a krematórium felé
Forrás: Yad Vashem

Menekültek
Forrás: Yad Vashem

Sárgacsillagos pár
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Holttestek a pesti gettóban
Forrás: Yad Vashem

SS-katonák összegyűjtik a zsidókat, Budapest, 1944 nyár
Forrás: Bundesarchiv

Budapesti zsidók az SS foglyaiként, 1944
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Zsidó férfi siratja feleségét és lányát, Budapest, röviddel a szovjet bevonulás előtt
Forrás: MTI

Hanna Lehrer, fiatal zsidó lány Münchenből
Forrás: Yad Vashem

Kényszermunka Lengyelországban
Forrás: Yad Vashem

Kényszermunkára beosztott gyermekek
Forrás: Yad Vashem

Zsidó kisfiú koldul a varsói gettóban
Forrás: Yad Vashem

Gyermekek állnak sorban egy ingyénélt
osztó konyha előtt a Varsói gettóban
Forrás: Yad Vashem

Ingyenkonyha előtt a lodz-i gettóban
Forrás: Yad Vashem

Az utolsó út: halál és temetés a varsói get-
tóban
Forrás: Holocaust Memorial Museum

Az utolsó út: halál és temetés a varsói get-
tóban
Forrás: Holocaust Memorial Museum

Litván nők kivégzésük előtt
Forrás: Yad Vashem

Zsidó nők csoportja röviddel kivégzésük előtt az ukrainai Misocz-ban. A képen helyi kollaboránsok láthatók, akik önként segítettek a németeknek
Forrás: Yad Vashem

Deportálás. A németek zsidó származású rendőröket kényszerítettek a deportálandók ellenőrzésére a lodz-i gettó
Forrás: Yad Vashem

Zsidó gyerekek deportálása Lodz-ban
Forrás: Yad Vashem

Deportálás a németországi Wiesbadenben
Forrás: Yad Vashem

Deportálás Szlovákiában
Forrás: Yad Vashem

Az auschwitzi orvoskísérletek gyermekáldozatai

Forrás: Yad Vashem

Egy fiatal fiún végzett orvosi kísérlet

Forrás: Yad Vashem

Halott kislány a pesti gettóban, 1945. január–február

Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Nők és gyerekek úton a gázkamrába,
Auschwitz-Birkenau

Forrás: Yad Vashem

Zsidók egy kisebb erdőben, közvetlenül
elgázosításuk előtt, Auschwitz-Birkenau
Forrás: Yad Vashem

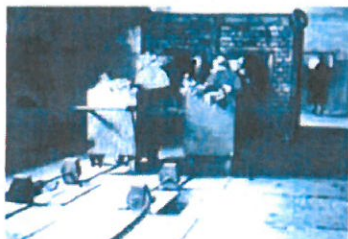
Munkatábor kapuja

Munkatábor kerítése

Krematórium

Krematórium

Auschwitz

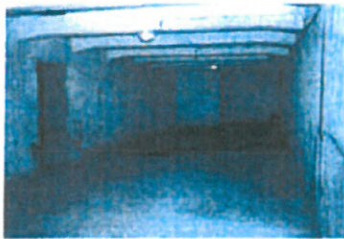
Auschwitz

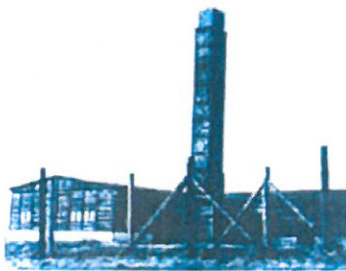
Krematóriumok Auschwitzban
Forrás: Yad Vashem

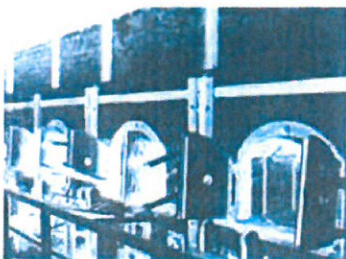
A koncentrációs tábor bejárata

Gázkamra, Auschwitz

Auschwitz
Forrás: Yad Vashem

Krematórium
Forrás: Yad Vashem

Cyclon-B mérges gázt tartalmazó hordók
Forrás: Yad Vashem

Nyilas gyűlés az Andrásy út 60-ban, 1944
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Nyilas felvonulás a puccs után az Andrásy
úton
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

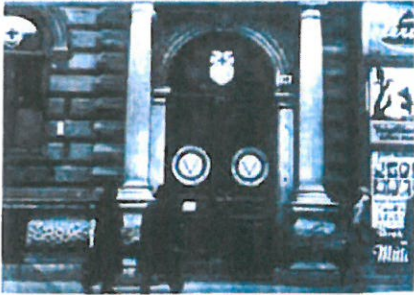
Nyilas felvonulás a puccs után az Andrásy
úton
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Nyilasok fegyvereket kapnak egy német
követségi alkalmazott házában berende-
zett fegyverraktárából
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

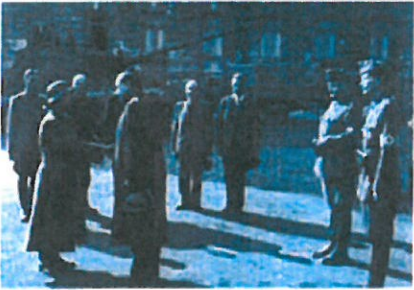
Kun páter nyilas propaganda anyagot szállít, 1944. október
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Andrássy út 60 bejárata, 1944
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Szálasi a Szent György téri volt Honvédelmi
Minisztérium előtt, 1944. október
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Szálasi üdvözli a Honvédelmi Minisztérium
nyilas parancsőrztisztjeit. Budapest, 1944.
október 16.
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Egyenruhás nyilas, Újpest, 1940-es évek
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Németek bevonulása a Várba, 1944
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Nyilas nagytanács, 1941. február 8.
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Szálasi Ferenc tanácskozik az Andrássy út
60-ban
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Nyilas vezetők esküje Szálasi Ferencre,
1944
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

A Maros utcai vérengzés
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

A Maros utcai vérengzés
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

A Maros utcai vérengzés
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

A Maros utcai vérengzés
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

A Maros utcai vérengzés
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

A Maros utcai vérengzés
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Halálra ítéltet az örök kísérik a Markó
utcai börtön udvarán, 1946. március 12.
Forrás: THM

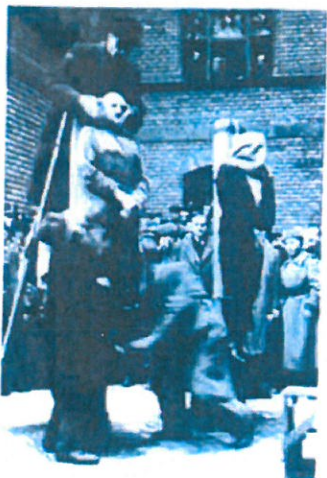
Vajna Gábor akasztása, Markó utcai fegy-
ház, 1946. március 12.
Forrás: THM

Zsidó munkaszolgálatosok Budapesten,
bombázás után

Kisgyerek feltartott kézzel, Varsó, 1943
Forrás: MTI

Beregfy Károly akasztása, Markó utcai
fegyház, 1946. március 12.
Forrás: THM

III/2. A holokauszt gyermekáldozatainak fotói

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai

Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai

Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai

Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai

Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai

Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai

Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai

Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai

Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai

Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai

Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai

Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai

Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai

Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai

Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai

Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

A holokauszt gyermekáldozatai
Forrás: Klarsfeld Foundation

III/3. Fotók Raoul Wallenberggel kapcsolatban

Menlevélre várakozók a Vadász utcai Üvegház előtt Budapest, 1944

Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Védlevélre várók a Svájci Konzulátus épülete előtt a Vadász utcában, Budapest, 1944

Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Védlevélre várók a Svájci Konzulátus épülete előtt a Vadász utcában, Budapest, 1944

Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Raoul Wallenberg a budapesti svéd követségen

Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

A Svéd Vöröskereszt által fenntartott konyha részlete, 1944. november–december

Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

A Svéd Vöröskereszt élelmiszerraktára
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

A svéd követség és a svéd vöröskereszt kórháza
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

A svéd vöröskereszt által fenntartott kórház
kórterme. Budapest, 1944. november–
december
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Wallenberg öccsével, Guy von Dardellel 1920-
ban
Forrás: Nina Lagergren

Wallenberg első útlevélképe 11 éves korából,
1923
Forrás: Nina Lagergren

Wallenberg Firenzében 1930-ban, az érettségi
után
Forrás: Nina Lagergren

Wallenberg stoppolás közben a Hudson Bridge-
nél, amerikai tanulmányai idején, 1930-as évek
első fele
Forrás: Nina Lagergren

Wallenberg iskolás korában, 1925-ben
Forrás: Nina Lagergren

Wallenberg visszatért Svédországba és egy fürdő terveit készítette el – ez a kép egy neves újság címlapján jelent meg 1935-ben
Forrás: Nina Lagergren

Wallenberg, mint kiképzőtiszt a hadseregnél,
1942
Forrás: Nina Lagergren

Wallenberg, mint kiképzőtiszt a hadseregnél,
1942
Forrás: Nina Lagergren

Portré Wallenbergről, Dombrovsky festette
Budapesten, 1944-ben

Wallenberg hivatalában, az íróasztalánál, 1944.
november 26-án, Veres Tamás felvétele
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Wallenberg az íróasztalánál munkatársaival
1944. november 26-án, Veres Tamás felvétele
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

A svéd házakba visszatérő védettek, Veres Ta-
más felvétele
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Zsidó nők, akiket a téglagyárból hoztak vissza a
védett házakba,
Veres Tamás felvétele
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Wallenberg útlevélképe, 1944. június. Ez a kép
volt a diplomáciai útlevelében, amelyet a család
1989-ben kapott vissza, amikor Moszkvában
jártak
Forrás: Nina Lagergren

Wallenberg édesanyja, Maj, és mostohaapja,
Fredrik von Dardek 1975-ben
Forrás: Nina Lagergren

Wallenberg az állomáson, heves vitában a hivatalnokokkal, 1944, Veres Tamás felvétele
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Soós Géza, református lelkész, az üldözöttek
segítője

A svéd követség előtt álló zsidók, 1944. március
Forrás: USHMM

III/4. Náci tettek – az Eichman-kommandó tagjai

Theodor Dannecker, 1913–1945
Az Eichmann-kommandó helyettes vezetője

Adolf Otto Eichmann, 1906–1962
A magyar zsidók deportálásának egyik irányító-
ja

Franz Novak, 1913–1983
Az Eichmann-kommandó tagja

Siegfried Seidl, 1911–1947
Az Eichmann-kommandó tagja

Dieter Wisliceny, 1911–1948
Az Eichmann-kommandó tagja

III/5. Náci tettek – Főbűnösök

Martin Bormann, 1900–1945
Hitler titkára

Oskar Dirlewanger, 1895–1945
SS-vezérőrnagy

Hans Frank, 1900–1946
A Lengyel Főkormányzóság főkormányzója

Wilhelm Frick, 1877–1946
1933 és 1943 között a Harmadik Birodalom
belügyminisztere

Joseph Göbbels, 1897–1945
Birodalmi propagandaminiszter

Hermann Göring, 1893–1946
Birodalmi Marsall

Reinhard Heydrich, 1904–1942
SS-vezérezredes, 1939-től a Birodalmi Biztonsági Főhivatal vezetője

Heinrich Himmler, 1900–1945
SS birodalmi vezető

Alfred Jodl, 1890–1946
Véderő-főparancsnokság vezérkari főnöke

Ernst Kaltenbrunner, 1903–1946
SS-vezérezredes

Wilhelm Keitel, 1882–1946
Véderő-főparancsnokság főnöke

Max Kiefer, 1889–1974
SS alezredes, az SS Gazdasági és Közigazgatási
Főhivatalának egyik vezetője

Horst Klein 1910–?
SS alezredes, az SS Gazdasági és Közigazgatási
Főhivatalának egyik vezetője

Robert Ley 1890–1945
Német munkafront vezetője

Georg Lörner, 1899–1959
SS-rajvezető, az SS Gazdasági és Közigazgatási
Főhivatalának egyik vezetője

Oswald Pohl, 1892–1951
SS-vezérezredes, az SS Gazdasági és Közigazga-
tási Főhivatalának vezetője

Joachim von Ribbentrop, 1893–1946
1938 és 1945 között külügyminiszter

Alfred Isidor Rosenberg, 1893–1946
Keleti területek minisztere

Fritz Sauckel, 1894–1946
Tiszteletbeli SA- és SS-tábornok, német „munkügyi főmegbízott”

Baldur von Schirach, 1907–1974
A Hitlerjugend vezetője

Julius Streicher, 1885–1946
Újságíró, a Der Stürmer című lap alapítója és
kiadója

Erwin Tschentscher, 1903–1972
SS-ezredes, az SS Gazdasági és Közigazgatási
Főhivatalának egyik vezetője

Pery Broad, 1921–1993
SS-szakaszvezető Auschwitz-Birkenauban

Hermann Baltazar Buch, 1896–1959
SS-őrmester Auschwitz-Birkenauban

Theodor Eicke, 1892–1943
SS-vezérezredes, Dachau parancsnoka

Rudolf Höß, 1900–1947
SS-alezredes, Auschwitz táborparancsnoka

Josef Kramer, 1906–1945
SS-százados, a bergen-belseni haláltábor pa-
rancsnoka

Gerhard Lachmann, 1920–1945
SS-törzsőrmester Auschwitz-Birkenauban

Josef Mengele, 1911–1979
SS-százados, orvos

Gerhard Arno Max Palitzsch, 1913–1944
SS-törzsőrmester Auschwitz-Birkenauban

Ludwig Plagge, 1910–1948
SS-törzsőrmester Auschwitz – Birkenauban

Kurt A. Becher, 1909–1979
SS-ezredes, az SS gazdasági ügyeinek budapesti
intézője

Wilhelm Höttl, 1915–1999
SS-őrnagy, a Birodalmi Biztonsági Főhivatalnál a
magyar ügyek szakértője

Edmund Veessenmayer, 1904–1977
SS-vezérőrnagy, 1944. március 19-től Hitler
teljhatalmú magyarországi megbízottja

III/6. Nyilas tettek

Bakó László, 1893–1946
A Sztójay-kormány belügyi politikai államtitkára
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Beregfy Károly, 1888–1946
A Szálasi-kormány honvédelmi minisztere, vezérkar főnöke
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Bittner Ferenc
Nyilas pártszolgálatos, a Maros utcai vérengzés egyik tettese
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Bosnyák Zoltán, 1905–1952
A Zsidókutató Intézet vezetője, a *Harc* című lap
szerkesztője

Brunner Oszkár, 1914–?
Nyilas pártszolgálatos, a Maros utcai vérengzés
egyik tettese
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Budinszky László, 1895–1946
A Szálasi-kormány igazságügy-minisztere

Bükkös György, 1911–?
Zuglói nyilas vezető

Csia Sándor, 1894–1946
A nyilas kormányzótanács tagja

Endre László, 1895–1946
A Sztójay-kormány belügyi közigazgatási állam-
titkára

Feketehalmy-Czeydner Ferenc, 1890–1946
Tábornok, az 1942-es újvidéki vérengzés egyik
felelőse

Fiala Ferenc, 1904–1988
Nyilas sajtóreferens

Gera József, 1896–1946
A nyilas Pártépítési Osztály vezetője

Grassy József, 1894–1946
Tábornok, az újvidéki vérengzés egyik felelőse,
később SS főtiszt

Hain Péter, 1895–1946
Az Állambiztonsági Rendészet vezetője

Hollai József, 1919–?
Zuglói nyilas pártszolgálatos

Hortobágyi Sándor
Nyilas pártszolgálatos, a Maros utcai vérengzés
egyik tettese

Hubay Kálmán, 1902–1946
Nyilas újságíró, a Nemzetvezető Munkatörzsé-
nek tagja

Jaross Andor, 1896–1946
A Sztójay-kormány belügyminisztere

Jurcsek Béla, 1893–1945
A Sztójay-kormány földművelésügyi- és közellá-
tási minisztere; a Szálasi-kormány közellátási
minisztere

Karabélyos Imre, 1907–1959
Csendőr őrnagy, a Nyomozó Osztály parancs-
noka

Kassai Ferenc, 1903–1946
A Szálasi-kormány propaganda minisztere

Kasza Vince
Nyilas pártszolgálatos, a Maros utcai mészárlás
egyik tettese
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

Kemény Gábor, 1910–1946
A Szálasi-kormány propagandaminisztere

Kiss Géza, 1892–?
A Nyilaskeresztes Párt országos főügyésze

Kolozsváry-Borcsa Mihály, 1896–1946
Nyilas újságíró, sajtófőnök, kormánybiztos

Kovarcz Emil, 1899–1946
A nyilas fegyveres pártszolgálat vezetője, a Szá-
lasi-kormányban a nemzet totális mozgósításá-
nak minisztere

Kröszl Vilmos, 1911–1967
Zuglói nyilas kerületvezető

Kun András, 1911–1945
Nyilas párttag, számtalan gyilkosságban vett
rész

Németh Lajos, 1917–1967
Zuglói nyilas pártszolgálatos vezető

Omelka Ferenc, 1899–1946
Nyilas pártszolgálatos vezető

Ostian Antal, 1900–1944
Nyilas pártszolgálatos vezető

Pálffy Fidél, 1895–1946
A Szálasi-kormány földművelésügyi minisztere

Péntek István, 1900–1958
A nyilas Világnézeti Osztály vezetője

Rác Jenő, 1882–1952
A Sztójay-kormány miniszterelnök-helyettese,
később a nyilas Felsőház elnöke

Rajniss Ferenc, 1893–1946
A Szálasi-kormány vallás és közoktatásügyi mi-
nisztere

Reményi-Schneller Lajos, 1892–1946
A Sztójay- és a Szálasi-kormány pénzügyminisz-
tere

Rotyits József, ?–1945
Nyilas pártszolgálatos

Sándor Alajos, 1915–1967
Zuglói nyilas pártszolgálatos

Szakvály Emil, 1896–?
A Szálasi-kormány iparügyi minisztere

Szálasi Ferenc, 1897–1946
Nyilas „Nemzetvezető”, miniszterelnök a nyilas
puccs után

Szász Lajos, 1886–1946
A Sztójay-kormány iparügyi-, később kereske-
delmi és közlekedésügyi minisztere; a Szálasi-
kormány kereskedelmi és közlekedésügyi mi-
nisztere

Szívós Sándor, ?–1945
Nyilas pártszolgálatos

Szöllősi Jenő, 1903–1946
A Szálasi-kormány miniszterelnök-helyettese

Vajna Gábor, 1896–1946
A Szálasi-kormány belügyminisztere

Zöldy Márton, 1912–1946
Csendőrszázados, az 1942-es újvidéki vérengzések egyik felelőse; SS százados, a kárpátaljai zsidóság deportálásának egyik irányítója

III/7. Röplapok, plakátok

„A zsidó fegyvere a pénz – ne adj fegyvert a kezébe!”

Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

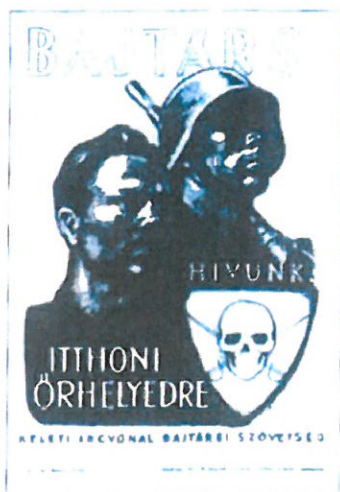
„A zsidóság: faj!”

Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

„Hungarista államot!”

Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

„Bajtárs hívunk itthoni őrhelyedre”

Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

„Én harcolok, te dolgozz a győzelemért”
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

„Kitartás!”
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

„Kitartás jövőnk”
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

1940 – nyilas könyv
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

„9323 – Kitartás”
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

„Ez ellen küzd mindannyiunkért a Magyar-
Német szövetség”
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

„Fogd el és jelentsd!”
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

„Szibériába akarsz kerülni te is? Soha! Akkor harcolj és dolgozz a győzelemért”
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

„Közös a küzdelmünk”
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

„Egy szív egy akarat. Előre a győzelemre!”
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

„Szégyeld magad! Már megint zsidónál vásároltál!”
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum

III/8. A Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum fényképei – 1945 előtti életképek

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múze-
um

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múze-
um

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múze-
um

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múze-
um

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múze-
um

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múze-
um

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

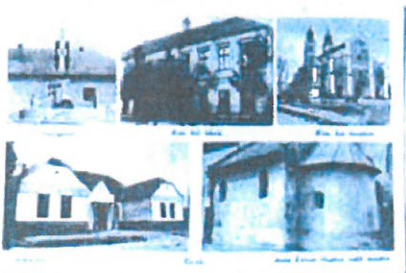
1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

1945 előtti életképek
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

III/9. A Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum fényképei – Hódmezővásárhelyi embermentők

Almásy Tibor főhadnagy
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

Beretzk Pál
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

Dr. Szabó Magda
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

Forró páter
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

Hamvas Endre
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

Szabó Szádok
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

III/10. A Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum fényképei – Hódmezővásárhelyi áldozatok

Auspitz Jenő

Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

Dr. Deutsch Béla

Deutsch Béla

Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

Fülöp Zsiga

Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

Kárai László
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

Kovai Lőrinc
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

Ormos Ede (1875 - 1944)

Ormos Ede
Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

Plohn József

Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

Vanderstein János fényképe

Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

A hódmezővásárhelyi zsinagóga

Forrás: Hódmezővásárhelyi Holokauszt Múzeum

IV. Hanganyagok

IV/1. Gyermekhanggal felvett anyagok

- **Gyerekdalok**
 - A gúnárom elveszett
 - Ábécédé
 - Ádám kutya ül a hátán
 - Elesett a lúd a jégen
 - Érik a szőlő
 - Harcsa van a vízben
 - Hatan vannak a mi ludaink
 - Hol jártál báránkám?
 - Két szál pünkösdrózsa
 - Kis kece lányom
 - Molnár legény voltam
 - Sándor gyűj el
 - Szegény legény vagyok
 - Talalaj talalaj
- **Gyermekbreviárium idézetei felolvasva**
 - Fiú hang
 - Lány hang

IV/2. Egyéb hanganyagok (Terror Háza Múzeum gyűjteménye)

- Nyilas induló
- Karácsonyi rádió szöveg, 1944
- Nyilas propaganda
- Szálasi proklamáció
- Szálasi eskü
- Nyilas nagygyűlés
- Kerekes Béla államtitkár ünnepi beszéde a Művelődés Házában
- Vajna Gábor beszéde
- Kerekes Béla beszéde a Weiss Manfréd gyárban a munkássághoz
- Nyilas nagygyűlés – Csia Sándor beszéde a budapesti lakossághoz; ima
- Szálasi per

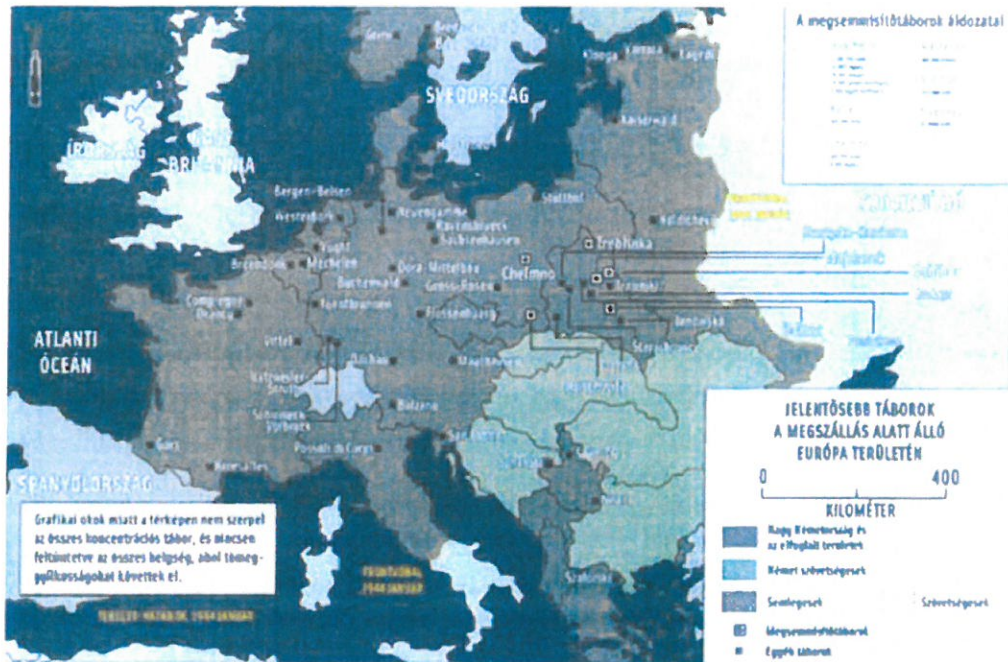

V. Tárgyak (Terror Háza Múzeum gyűjteménye)

- Nyilas igazolvány (31 darab) – Kölcsönzött tárgy
- Nyilas bélyegek (3 darab)
- Nyilas zászló
- Theresienstadt koncentrációs táborban gyártott Dávid csillaggal ellátott pénzek (1–100 korona)
- Nyilaskeresztes címer, piros címerpajzsban fehér kör közepén nyilaskereszt zöld színűre festve, Pausz Tivadar gipsz és fémpari öntődéje Pesten
- Nyilas egyenruha (1 darab)
- Gipsz dombormű: „V” - győzelem jelével
- Szálasi egyenruha (m. kir. honv. tiszt, rangjelzés nélkül, nyilas karszalag, zubbony, ing, bricsesz) – készített
- 8 darab nyilas egyenruha (felső és nadrág) – készített
- 8 darab nyilas karszalag – készített
- 2 darab „SS” ruha ezüst rúnával – készített
- 2 darab SS karszalag – készített
- Nyilaskeresztes címer – gipsz

VI. Térképek (Terror Háza Múzeum készítette térképek)

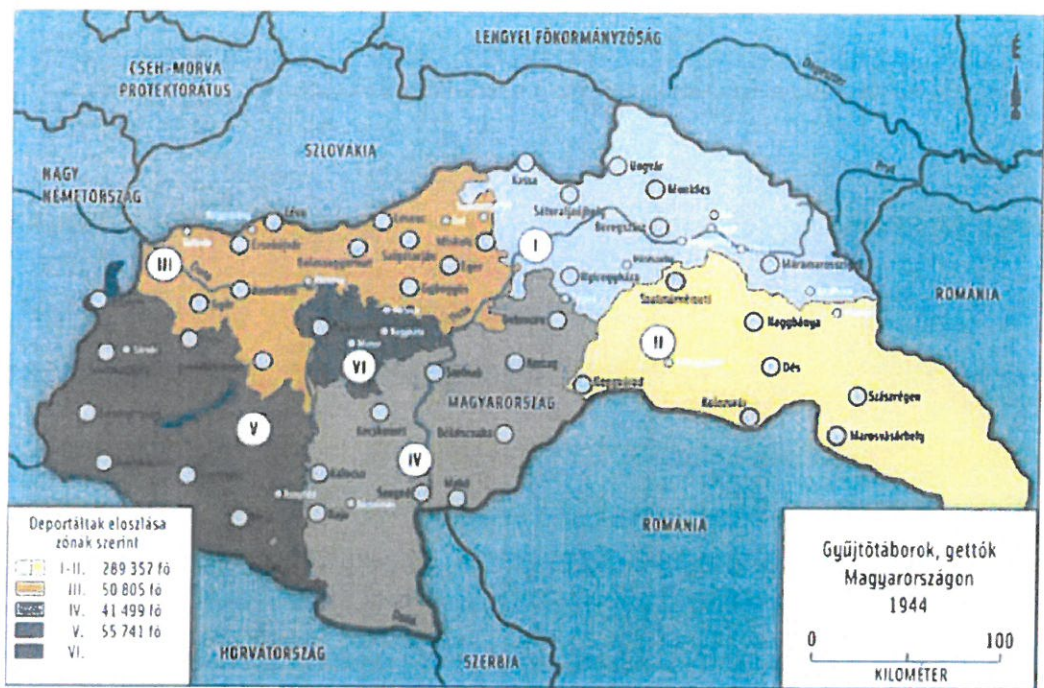

1. Jelentősebb táborok a megszállás alatt álló Európa területén

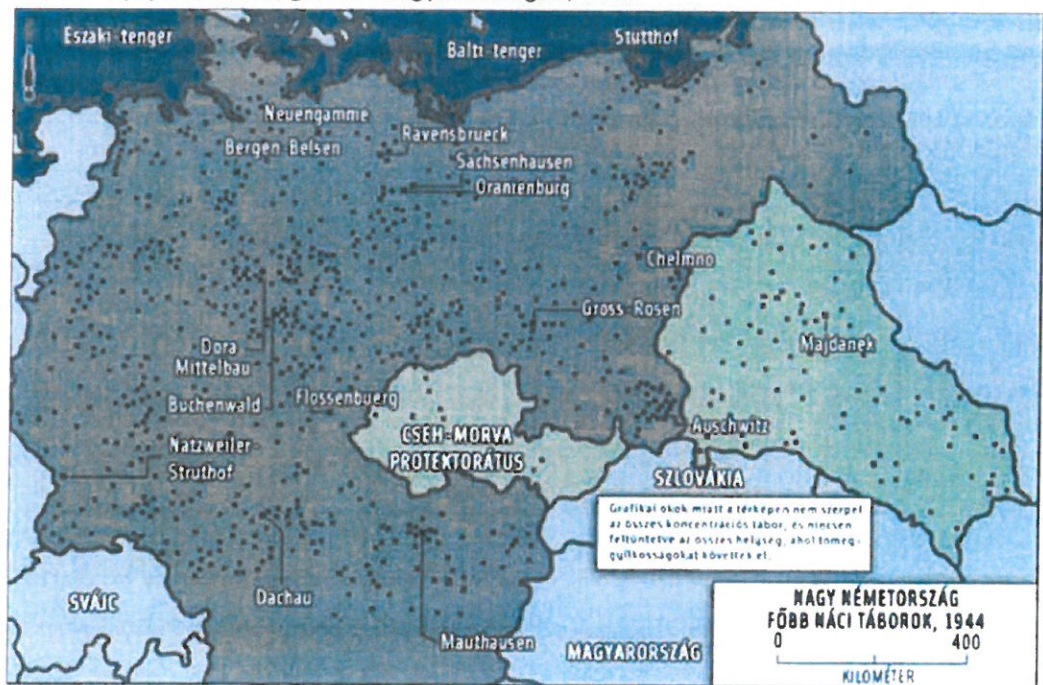

2. Jelentősebb táborok a megszállás alatt álló Európa területén; Gyűjtőtáborok, gettók Magyarország területén, 1944

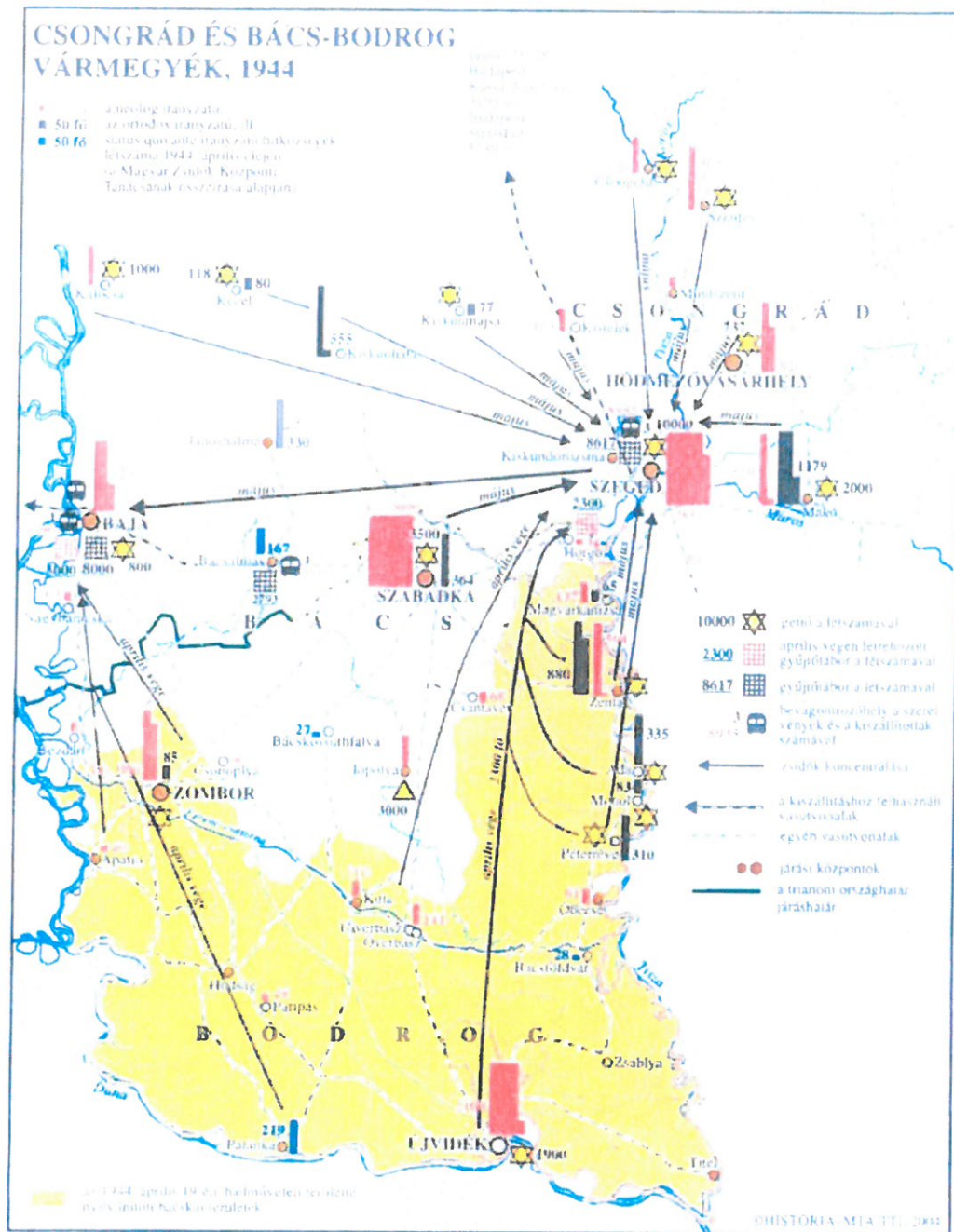

3. Gyűjtőtáborok, gettók Magyarországon, 1944

4. Nagy Németország – főbb náci táborok, 1944

5. Csongrád és Bács-Bodrog vármegyék, 1944

Intézménynevek összehasonlító bemutatása

I. világháború		
nemzetiség	eredeti	magyar fordítás
belga	Fort de Barchon	Barchon-i erőd
belga	Fort de Bonnelles	Bonnelles-i erőd
belga	Cloth Hall, Ypres	Ypres-i posztócsarnok
belga	Fort d'Embourg	Embourg-i erőd
belga	Fort de Flémalle	Flémalle-i erőd
belga	Fort de Hollogne	Hollogne-i erőd
belga	In Flanders Fields Museum	"Flandand mezőkön" Múzeum
belga	Fort de Lantín	Lantín-i erőd
belga	Fort de Loncin	Loncin-i erőd
francia	Fort des Ayvelles	Ayvelles-i erőd
francia	Fort de Bois l'Abbé	Bois l'Abbé-i erőd
francia	Fort de Bourlémont	Bourlémont-i erőd
francia	Fort de Condé-sur-Aisne	Condé-sur-Aisne-i erőd
francia	Fort des Dunes	Dunes-i erőd
francia	Fort de Mutzig	Mutzig-i erőd
francia	Fort de Giromagny	Giromagny-i erőd
francia	Museum of the Great War	A nagy háború múzeuma
francia	Fort de Guentrange	Guentrange-i erőd

francia	Hartmannwillerkopf	Hartmannwillerkopf
francia	Fort d'Illange	Illange-i erőd
francia	Fort de Leveau	Leveau-i erőd
francia	Fort de Liouville	Liouville-i erőd
francia	Musée des Blindés	Tank Múzeum
francia	Oise-Aisne American Cemetery and Memorial	Oise-Aisne-i amerikai temető és emlékhely
francia	Fort de la Pompelle	Pompelle-i erőd
francia	Fort du Bruissin	Bruissin-i erőd
francia	Ouvrage La Salmagne	La Salmagne erőd
francia	Fort de Seclin	Seclin-i erőd
francia	Fort d'Uxegney	Uxegney-i erőd
francia	Fort Vaux	Vaux-i erőd
francia	Verdun Memorial	Verdun emlékhely
francia	Fort de Villey-le-Sec	Villey-le-Sec-i erőd
angol	Imperial War Museum	Birodalmi Háborús Múzeum
angol	Museum of Lancashire	Lancashire-i Múzeum
angol	The Museum of Technology	Technológiai Múzeum
angol	National Army Museum	Nemzeti Hadsereg Múzeum
angol	National Maritime Museum	Nemzeti Tengerészeti Múzeum
angol	Northern Ireland War Memorial	Észak-írországi Háborús Emlékhely
angol	The Tank Museum	A Tank Múzeum
Holokauszt		
argentin	Museo del Holocausto de Buenos Aires	Buenos Airesi Holokauszt Múzeum
ausztrál	The Jewish Museum Holocaust and Research Centre	Zsidó Múzeum - Holokauszt és Kutató Központ
osztrák	The Austrian Holocaust Memorial Service	Osztrák Holokauszt Emlékhely

osztrák	The Judenplatz Holocaust Memorial (Vienna, Austria)	Judenplatz Holocaust Emlékhely
osztrák	Mauthausen Concentration Camp Memorial	Mauthauseni Koncentrációtábor Emlékhely
fehérorosz	The Pit, a memorial in Minsk	Az Akna - Emlékhely
fehérorosz	Holocaust victims memorial in Kobrin	Holokauszt Áldozatainak Emlékhelye
belga	Memorial, Museum and Documentation Centre on Holocaust and Human Rights	Holokauszt és Emberi Jogok Emlékhelye, Múzeuma és Dokumentációs Központja
brazil	Holocaust victims memorial at São Paulo cemetery	Holokauszt Áldozatainak Emlékhelye
bolgár	The Organization of the Jews in Bulgaria	Zsidók Szervezete Bulgáriában
kanadai	The Montreal Holocaust Memorial Centre - Montreal	Monteráli Holokauszt Emlékhely Központ
kanadai	The Sarah and Chaim Neuberger Holocaust Education Centre - Toronto	Sarah and Chaim Neuberger Holokauszt Oktatási Központ
kanadai	The Vancouver Holocaust Education Centre - Vancouver	Vancouveri Holokauszt Oktatási Központ
horvát	The Jasenovac Memorial Area - Jasenovac	Jasenovaci Emlékhely
észti	Holocaust memorial at the site of Klooga concentration camp (Klooga, Estonia)	A Klooga Koncentrációs Tábor Helyén Létrehozott Emlékhely
észti	Memorial at the site of Kalevi-Liiva (Jägala, Estonia)	A Kalevi-Liiva Koncentrációs Tábor Helyén Létrehozott Emlékhely
francia	Musée départemental de Résistance et Déportation	Ellenállás és deportálás tartományi múzeuma
francia	Musée de la Résistance et de la Déportation (Charente)	Charente-i ellenállás és deportálás múzeuma
francia	Musée de la Résistance d'Anterrieux	Anterrieux-i ellenállás múzeuma
francia	Centre de la résistance et de la déportation du Pays d'Arles	Pays d'Arles-i ellenállás és deportálás központja

francia	The Museum of the Resistance and Deportation (Besançon, France)	Besançon-i ellenállás és deportálás múzeuma
francia	Musée de la Résistance, de la Déportation et de la Libération du Loir-et-Cher	Loir-et-Cher-i ellenállás, deportálás és felszabadulás múzeuma
francia	Musée de la Résistance de Bondues au Fort Lobau	Bondues-i ellenállás múzeuma a Lobau erődben
francia	Centre Jean Moulin	Jean Moulin központ
francia	Musée de la Résistance et de la Déportation de Bourges et du Cher	Bourges és Cher-i ellenállás és deportálás múzeuma
francia	Centre National d'Etudes de la Résistance et de la Déportation Edmond Michelet	Ellenállás és deportálás Edmond Michelet nemzeti oktatóközpontja
francia	Mémorial de Caen	Caen-i emlékhely
francia	Musée de la Résistance	Ellenállás múzeuma
francia	Centre régional de la Résistance et de la Déportation de Castelnau-le-Lez (Hérault)	Castelnau-le-Lez-i ellenállás és deportálás regionális központja
francia	Musée du souvenir de Châlons (Marne)	Châlons-i emlékmúzeum
francia	Musée de la Résistance, de l'Internement et de la Déportation de Chamalières	Chamalières-i ellenállás, internálás és deportálás múzeuma
francia	Musée de la Résistance Nationale de Champigny-sur-Marne	Champigny-sur-Marne-i nemzeti ellenállás múzeuma
francia	Musée de la Résistance de Châteaubriant-Voves-Rouillé	Châteaubriant-Voves-Rouillé-i ellenállás múzeuma
francia	Mémorial Charles de Gaulle	Charles de Gaulle emlékhely
francia	Mémorial de l'internement et de la déportation	Internálás és deportálás emlékhelye
francia	Musée de la Résistance et de la Déportation	Ellenállás és deportálás múzeuma
francia	Musée Départemental de la Résistance et de la Déportation de Forges-les-Eaux	Forges-les-Eaux-i ellenállás és deportálás tartományi múzeuma

francia	Musée de la Résistance, de la Déportation et de la Seconde Guerre mondiale	Ellenállás, deportálás és a második világháború múzeuma
francia	Musée de la Résistance et de la Déportation de l'Isère	Isère-i ellenállás és deportálás múzeuma
francia	Maison d'Izieu mémorial des enfants juifs exterminés	Kivégzett zsidó gyermekek Izieu-i emlékháza
francia	Musée départemental de la Résistance et de la Déportation (Loiret)	Loiret-i ellenállás és deportálás tartományi múzeuma
francia	Centre d'histoire de la résistance et de la déportation	Ellenállás és deportálás történeti intézete
francia	Musée de la Résistance et de la Déportation (Tarn-et-Garonne)	Tarn-et-Garonne-i ellenállás és deportálás múzeuma
francia	Musée Bourbonnais de la Résistance Nationale (Allier)	Nemzeti ellenállás bourbonnais-i múzeuma
francia	Musée de l'histoire vivante	Élő történelem múzeuma
francia	Musée de la Résistance et de la Déportation	Ellenállás és deportálás múzeuma
francia	Musée de la Résistance Henri Queuille (Corrèze)	Corrèze-i Henri Queuille ellenállás múzeuma
francia	Centre de recherche et d'étude azuréen du Musée de la Résistance Nationale	Nemzeti ellenállás múzeum azúri kutató és oktatóközpontja
francia	Centre de la mémoire d'Oradour-sur-Glâne, village martyr	A mártírfalu, Oradour-sur-Glâne-i emlékközpont
francia	Mémorial du Maréchal Leclerc de Hauteclocque et de la Libération de Paris et Musée Jean Moulin	Leclerc marsall és Párizs felszabadulásának emlékhelye. Jean Moulin múzeum
francia	Musée de l'Ordre de la Libération	"Felszabadulás rend" múzeuma
francia	Centre de documentation juive contemporaine & Mémorial de la Shoah, (Paris, France)	Kortárs zsidó dokumentációs központ & Shoah emlékhely
francia	Musée de la Résistance	Ellenállás múzeuma

francia	Musée de la reddition de Reims	Reims-i megadás múzeuma
francia	Musée pyrénéen de la Résistance et de la Libération, dans l'Ariège	Ellenállás és felszabadulás pireneusi múzeuma Ariège-ben
francia	Centre Historique de la Résistance en Drôme et de la Déportation de Romans	Drôme-i ellenállás és a Romans-i deportálás történeti intézete
francia	Musée de la Résistance en Morvan	Morvan-i ellenállás múzeuma
francia	Mémorial de la Résistance et de la Déportation de la Loire	Loir-i ellenállás és deportálás emlékhelye
francia	Musée de la Résistance bretonne	Breton-i ellenállás múzeuma
francia	Le Centre européen du Résistant déporté au Struthof	Struthof-ba deportált ellenállók európai központja
francia	Musée de la Résistance et de la Déportation	Ellenállás és deportálás múzeuma
francia	Musée de la Résistance et de la Déportation de Picardie	Picardie-i ellenállás és deportálás múzeuma
francia	Musée Départemental de la Résistance	Ellenállás tartományi múzeuma
francia	Centre Régional Résistance et Liberté (Deux-Sèvres)	Deux-Sèvres-i ellenállás és felszabadulás regionális központja
francia	Musée départemental de la Résistance et de la Déportation	Ellenállás és deportálás tartományi múzeuma
francia	Musée vauzéilien de la Résistance Nationale (Nièvre)	Nièvre-i nemzeti ellenállás múzeuma
francia	Musée départemental de la déportation et de l'internement	Deportálás és internálás tartományi múzeuma
francia	Mémorial de la Résistance	Ellenállás Emlékhelye
francia	Musée de la Résistance (Rosine Perrier)	Ellenállás Múzeuma
német	The Memorial to the Murdered Jews of Europe (Berlin)	Emlékhely az Európában Meggyilkolt Zsidóságért
német	Französische Kapelle (de) (Soest)	Soesti Francia Kápolna

német	Memory Loops in English (München)	Emlék Kanyarok (angol nyelven - München)
görög	Holocaust memorial outside of the archaeological site of Kerameikos (Athens)	Holokausz Emlékhely a Kerameikos-i Régészeti Lelőhely Mellett (Athén)
izraeli	The Ani Ma'amin Holocaust Museum (Jerusalem)	Az Ani Ma'amin-i Holokausz Múzeum
izraeli	The Chamber of the Holocaust (Mount Zion, Jerusalem)	A Holokausz Kamrája (Sion hegye, Jeruzsálem)
izraeli	Yad Vashem, the Holocaust Martyrs' and Heroes' Remembrance Authority (Jerusalem, Israel)	Yad Vashem, A Holokausz Mártírjainak és Hőseinek Emlékeztével Foglalkozó Hatóság
izraeli	The Forest of the Martyrs (Jerusalem)	A Mártírok Erdelye (Jeruzsálem)
izraeli	The Ghetto Fighters' House (Western Galilee, Israel)	A Gettoharcosok Háza (Nyugat-Galilea, Jeruzsálem)
izraeli	Massuah- Institute for Holocaust Studies (Tel-Yizhaq)	Massuah - Holokausztanulmányok Intézete (Tel-Yizhaq)
olasz	Museo della Deportazione (Prato, Italy)	A Deportálások Múzeuma (Róma, Olaszország)
olasz	Museo della Shoah (Rome, Italy)	A Shoah Múzeuma (Róma, Olaszország)
olasz	Museo Diffuso della Resistenza Torino (Torino, Italy)	Az Ellenállás Múzeuma (Torinó, Olaszország)
lett	Memorial complex at Rumbula	Emlékhely Komplexum
lett	Memorial complex at Salaspils	Emlékhely Komplexum
lett	Museum of Tolerance at the site of Kaiserwald	A Tolerancia Múzeuma
macedón	Holocaust Memorial Center for the Jews of Macedonia in Skopje, Macedonia	A Macedóniai Zsidók Holokausz Emlékhely Központja
holland	The Anne Frank House (Amsterdam, Netherlands)	Anna Frank Ház (Amszterdam, Hollandia)
holland	The Hollandsche Schouwburg (Amsterdam, Netherlands)	A Holland Színház (Amszterdam, Hollandia)

holland	The Joods Historisch Museum (Amsterdam, Netherlands)	A Zsidó Történeti Múzeum (Amszterdam, Hollandia)
holland	The Homomonument (Amsterdam, Netherlands)	A Homomonument (Amszterdam, Hollandia)
holland	The Westerbork camp and informationcentre (Westerbork, Netherlands)	Westerbork Tábor és Információközpont
lengyel	Auschwitz concentration camp, UNESCO World Heritage Site, Óświęcim	Az UNESCO Világörökség részét képező, Auschwitz-i Koncentrációs Tábor (Óświęcim, Lengyelország)
lengyel	Auschwitz-Birkenau State Museum, Óświęcim	Auschwitz-Birkenau Állami Múzeum (Óświęcim, Lengyelország)
lengyel	The Auschwitz Jewish Center, Óświęcim	Az Auschwitz-i Zsidó Központ (Óświęcim, Lengyelország)
lengyel	Bełżec extermination camp, Bełżec, Lublin Voivodeship	Bełżec Megsemmisítő Tabor (Bełżec, Lengyelország)
lengyel	Museum of the History of Polish Jews, Warsaw	Lengyel Zsidóság Történetének Múzeuma (Varsó, Lengyelország)
lengyel	Radegast railway station, Łódź	Radegast Vasút Állomás (Łódź, Lengyelország)
lengyel	Treblinka extermination camp, Treblinka, Masovian Voivodeship	Treblinkai Haláltábor
dél-afrika	The Cape Town Holocaust Centre	Fokvárosi Holokauszt Központ
dél-afrika	The Durban Holocaust Centre	Durbani Holokauszt Központ
dél-afrika	The Johannesburg Holocaust And Genocide Centre	Johannesburgi Holokauszt és Emberirtási Központ
svéd	The Stockholm Holocaust Monument (Stockholm, Sweden)	Stockholmi Holokauszt Emlékmű
brit	Beth Shalom Holocaust Centre (Nottinghamshire, England)	Beth Shalom Holokauszt Központ

brit	The Imperial War Museum Holocaust Exhibition in London	Birodalmi Háborús Múzeum - Holokauszt Kiállítás
brit	The Institute of Contemporary History and Wiener Library (London)	
brit	The Hyde Park Holocaust memorial, in Hyde Park, London.	Hyde Park Holokauszt Emlékmű
usa	CANDLES Holocaust Museum and Education Center (Terre Haute, Indiana)	GYERTYÁK - Holokauszt Emlékmű és Oktatási Központ
usa	The Holocaust Memorial Museum of San Antonio	Holokauszt Emlékhel és Múzeum
usa	The William Breman Jewish Heritage & Holocaust Museum	A William Breman Zsidó Hagymány és Holokauszt Múzeum
usa	The Baltimore Holocaust Memorial	Baltimore-i Holokauszt Emlékhely
usa	The Dallas Holocaust Museum/Center for Education & Tolerance (Dallas)	A Dallasi Holokauszt Múzeum - Tollerancia és Oktató Központ
usa	The Cybrary of the Holocaust	A Holokauszt Virtuális Könyvtára
usa	The Desert Holocaust Memorial (Palm Desert, California)	A Deserti Holokauszt Emlékhely (Palm Desert, Kalifornia)
usa	The El Paso Holocaust Museum and Study Center	El Paso Holokauszt Múzeum és Kutatóközpont
usa	The Florida Holocaust Museum (St. Petersburg, Florida)	A Floridai Holokauszt Múzeum (St. Petersburg, Florida)
usa	The Holocaust Awareness Museum and Education Center	Holokauszt Tudatosság Múzeum és Oktatási Központ
usa	The Holocaust History Project	Holokauszt Történelmi Projekt
usa	The Holocaust Memorial Center (Detroit Holocaust Memorial, Michigan)	Detroiti Holokauszt Emlékhely Központ
usa	The Holocaust Memorial (Miami Beach, Florida)	Holokauszt Emlékhely (Miami, Florida)
usa	The Holocaust Memorial Resource and Education Center of Florida (Maitland, Florida)	A Floridai Holokauszt Forrás és Művelődési Központ

usa	The Holocaust Museum of Southwest Florida (Naples, Florida)	Dél-Nyugat-Florida Holokauszt Múzeuma
usa	The Holocaust Memorial at California Palace of the Legion of Honor (San Francisco, California)	Holokauszt Emlékhegy az Idegenlégió Kaliforniai Palotájánál (San Francisco)
usa	The Holocaust and Tolerance Museum (Chandler, Arizona)	Holokauszt és Tolerancia Múzeum (Chandler, Arizona)
usa	Illinois Holocaust Museum and Education Center (Skokie, Illinois)	Illinois Holokauszt Múzeum és Művelődési Központ (Skokie, Illinois)
usa	The Museum of Tolerance (Los Angeles, California)	A Tolerancia Múzeuma (Los Angeles, Kalifornia)
usa	The Nebraska Holocaust Memorial (Lincoln, Nebraska)	A Nebraskai Holokauszt Emlékhely (Lincoln, Nebraska)
usa	The New England Holocaust Memorial (Boston, Massachusetts)	A New Englandi Holokauszt Emlékhely (Boston, Massachusetts)
usa	The New Mexico Holocaust & Intolerance Museum (Albuquerque, New Mexico)	Az Új-Mexikói Holokauszt és Intolerancia Múzeum (Aébuquerque, Új-Mexikó)
usa	The Nizkor Project	A Nizkor Projekt (online)
usa	Oregon Holocaust Memorial (Portland, Oregon)	Oregoni Holokauszt Emlékhely (Portland, Oregon)
usa	The Simon Wiesenthal Center (Los Angeles, California,)	A Simon Wiesenthal Központ (Los Angeles, Kalifornia)
usa	The Survivors of the Shoah Visual History Foundation at University of Southern California (Los Angeles)	A Shoah Túlélői - Vizuális Történelem Alapítvány a Dél-Kaliforniai Egyetemen (Los Angeles)
usa	The United States Holocaust Memorial Museum (Washington, D.C.)	Az Egyesült Államok Holokauszt Emlékmúzeuma (Washington D.C.)
usa	The Virginia Holocaust Museum (Richmond, Virginia)	A Virginiai Holokauszt Múzeum (Richmond, Virginia)
usa	Museum of Jewish Heritage (New York)	Zsidó Hagyomány Múzeuma (New York)

usa	Holocaust Center of Northern California(San Francisco, California)	Észak-Kaliforniai Holokauszt Központja (San Francisco, Kalifornia)
usa	Holocaust Museum Houston (Houston, Texas)	Houstoni Holokauszt Múzeum
usa	Holocaust Memorial for the Commonwealth of Pennsylvania (Harrisburg, Pennsylvania)	A Pennsylvaniai Nemzetközösség Holokauszt Emlékhelye (Harrisburg, Pennsylvania)
usa	Holocaust Memorial (Milwaukee, Wisconsin)	Holokauszt Emlékhely (Milwaukee, Wisconsin)
usa	The Holocaust Memorial and Tolerance Center of Nassau County (Glen Cove, New York)	A Nassau Megyei Holokauszt Emlék és Tolerancia Központ (Glen Cove, New York)
II. világháború		
usa	American Airpower Heritage Museum	Amerikai Légierő Történeti Múzeuma
usa	American Airpower Museum	Amerikai Légierő Múzeuma
usa	Bradbury Science Museum	Bradbury Tudományos Múzeum
usa	Camp Shanks	Shanks Tábor Múzeum
usa	Eldred World War II Museum	Eldredi Második Világháborús Múzeum
usa	Heart Mountain Relocation Center	Heart-hegyi Áttelepítési Központ
usa	Mighty Eighth Air Force Museum	Mighty Eighth Légierő Múzeum
usa	Museum of World War II	Második Világháborús Múzeuma
usa	National World War II Museum	Nemzeti Második Világháborús Múzeum
usa	Polish Home Army Museum, Orchard Lake, Michigan	A Lengyel Honi Hadsereg Múzeuma (Orchard Lake, Michigan)
usa	Safe Haven Museum and Education Center	"Menedék" Múzeum és Oktatási Központ
usa	War in the Pacific National Historical Park	Háború a Csendes-óceánon Nemzeti Történelmi Park
brit	100th Bomb Group Memorial Museum	A 100. Bombázócsoport Emlékmúzeuma
brit	Bassingbourn Barracks	Bassingbourni Barakkok

brit	Bentwaters Cold War Museum	A Bentwatersi Hidegháborús Múzeum
brit	Bletchley Park	Bletchley Park
brit	Castle Archdale	Archdale-i Kastély
brit	Churchill War Rooms	Churchill Háborús Tervező Szobák
brit	Clifford Road Air Raid Shelter	Clifford Road Légvédelmi Menhely
brit	RAF Digby	Brit Királyi Légierő Digbyi Reptere
brit	Dover Castle	Dover Kastély
brit	Eden Camp Museum	Eden Tábor Múzeum
brit	RAF Harrington	Brit Királyi Légierő Harringtoni Reptere
brit	Imperial War Museum	Birodalmi Hadi Múzeum
brit	Kent Battle of Britain Museum	A Kenti Angliai Csata Múzeum
brit	Lincolnshire Aviation Heritage Centre	Lincolnshire-i Repüléstörténeti Központ
brit	Museum of Lancashire	Lancashire-i Múzeum
brit	National Army Museum	Nemzeti Hadsereg Múzeum
brit	National Maritime Museum	Nemzeti Haditengerészeti Múzeum
brit	Norfolk and Suffolk Aviation Museum	Norfolk és Suffolki Repüléstörténeti Múzeum
brit	North Weald Airfield	North Wealdi Repülőter
brit	Northern Ireland War Memorial	Észak-Írországi Háborús Emlékhely
brit	Parham Airfield Museum	Parham Reptér Múzeum
brit	Polish Institute and Sikorski Museum	Lengyel Intézet és Sikorski Múzeum
brit	RAF Davidstow Moor	Brit Királyi Légierő Davidstow Moori Reptere
brit	RAF Millom Museum	Brit Királyi Légierő Millomi Múzeuma
brit	Shoreham Aircraft Museum	Shoreham Repülőgép Múzeum
brit	Solway Aviation Museum	Solway Repüléstörténeti Múzeum
brit	Stockport Air Raid Shelters	Stockporti Óvőhelyek

brit	Sywell Aerodrome	Sywell Légikikötő
brit	The Tank Museum	A Tank Múzeum
brit	Thurleigh Museum	Thurleigh Múzeum
brit	RAF Twinwood Farm	Brit Királyi Légierő Twinwood Farmi Reptere
brit	German submarine U-534	Német U-534-es Tengeralattjáró Múzeum
brit	Wellesbourne Wartime Museum	Wellesbourne Háborús Múzeum
brit	Yorkshire Air Museum	Yorkshire-i Légierő Múzeum
kanadai	Commonwealth Air Training Plan Museum	Nemzetközösségi Légügyi Képzési Terv Múzeum
kanadai	Nikkei Internment Memorial Center	A Nikkei Internáló Emlékhely Központ
kanadai	Secrets of Radar Museum	A Radar Titkai Múzeum
francia	Ouvrage L'Agaisen	Agaisen erőd
francia	Fort des Ayvelles	Ayvelles erőd
francia	Ouvrage Bamesch	Bamesch erőd
francia	Ouvrage Barbonnet	Barbonnet erőd
francia	Blockhaus d'Eperlecques	Éperlecques-i bunker
francia	Ouvrage Bois-du-Four	Bois-du-Four erőd
francia	Ouvrage Bois-Karre	Bois-Karre erőd
francia	Fort de Bourlémont	Bourlémont-i erőd
francia	Ouvrage Bousse	Bousse erőd
francia	Ouvrage Bréhain	Bréhain erőd
francia	Brittany American Cemetery and Memorial	Bretagne-i amerikai temető és emlékhely
francia	Ouvrage Cap Martin	Cap Martin erőd
francia	Centre d'histoire de la résistance et de la déportation	Deportálás és ellenállás történeti intézete
francia	Centre de la mémoire d'Oradour	Oradour-i emlékközpont
francia	Château d'Écouen	Écouen-i kastély

francia	Citadel of Besançon	Besançon-i fellegvár
francia	Crisbecq Battery	Crisbecq-i üteg
francia	Fort des Dunes	Dunes-i erőd
francia	Fort l'Écluse	Écluse-i erőd
francia	Ouvrage Einseling	Einseling erőd
francia	Casemate d'Esch	Esch-i bunker
francia	Ouvrage Fermon	Fermon erőd
francia	Ouvrage La Ferté	La Ferté erőd
francia	Ouvrage Four-à-Chaux	Four-à-Chaux erőd
francia	Ouvrage Fressinéa	Fressinéa erőd
francia	Ouvrage Galgenberg	Galgenberg erőd
francia	Fort de Giromagny	Giromagny-i erőd
francia	Ouvrage Gondran	Gondran erőd
francia	Ouvrage Hackenberg	Hackenberg erőd
francia	Fort d'Illange	Illange-i erőd
francia	Ouvrage Immerhof	Immerhof erőd
francia	Ouvrage Janus	Janus erőd
francia	Musée Jean Moulin	Jean Moulin múzeum
francia	Juno Beach Centre	Juno Beach központ
francia	La Coupole	A Kupola - Nord-pas-de-Calais-i történelmi és emlékközpont
francia	Ouvrage Les Aittes	Les Aittes erőd
francia	Fort de Leveau	Leveau-i erőd
francia	Casemate de Marckolsheim Sud	Dél-Marckolsheim-i bunker
francia	Mémorial de Caen	Caen-i emlékhely
francia	Ouvrage Michelsberg	Michelsberg erőd
francia	Fortress of Mimoyecques	Mimoyecques-i erődítmény

francia	Musée des Blindés		Tank Múzeum
francia	Musée de la Résistance et de la Déportation à Grenoble		Grenoble-i ellenállás és deportálás múzeuma
francia	Musée Pierre-Jost		Pierre-Jost múzeum
francia	Casemate d'Oberroedern Sud		Dél-Oberroedern-i bunker
francia	Fort de Queuleu		Queuleu-i erőd
francia	Ouvrage Rimplas		Rimplas erőd
francia	Ouvrage Roche-la-Croix		Roche-la-Croix erőd
francia	Ouvrage Rohrbach		Rohrbach erőd
francia	Ouvrage Saint Ours Bas		Saint Ours Bas erőd
francia	Ouvrage Saint Ours Haut		Saint Ours Haut erőd
francia	Ouvrage Saint-Gobain		Saint-Gobain erőd
francia	Ouvrage Saint-Roch		Saint-Roch erőd
francia	Ouvrage Sainte-Agnès		Sainte-Agnès erőd
francia	Ouvrage La Salmagne		La Salmagne erőd
francia	Ouvrage Schoenenbourg		Schoenenbourg erőd
francia	Fort de Seclin		Seclin-i erőd
francia	Ouvrage Simserhof		Simserhof erőd
francia	V-3 cannon		V-3 ágyú
francia	Casemate de Wittring		Wittring-i bunker
német	Bergen-Belsen concentration camp		Bergen-Belsen Koncentrációs Tábor
német	Buchenwald concentration camp		Buchenwald Koncentrációs Tábor
német	Colditz Castle		Colditz Kastély
német	Dachau concentration camp		Dachau Koncentrációs Tábor
német	Documentation and Cultural Centre of German Sinti and Roma		A Német Romák és Sintik Dokumentációs és Kulturális Központja
német	Dokumentationszentrum Obersalzberg		Obersalzbergi Dokumentációs Központ

német	EL-DE Haus	EL-DE Ház
német	Flossenbürg concentration camp	Flossenbürg Koncentrációs Tábor
német	German-Russian Museum	Német-Orosz Múzeum
német	Grafeneck Euthanasia Centre	Grafeneck Eutanázia Központ
német	Lichtenburg (concentration camp)	Lichtenburg Koncentrációs Tábor
német	Mittelbau-Dora	Mittelbau-Dora Emlékhely
német	Neuengamme concentration camp	Neuengammei Koncentrációs Tábor
német	Peenemünde Historical and Technical Information Center	Peenemündei Történelmi és Technikai Információs Központ
német	Ravensbrück concentration camp	Ravensbrücki Koncentrációs Tábor
német	Sachsenhausen concentration camp	Sachsenhauseni Koncentrációs Tábor
német	Topography of Terror	A Terror Topográfiaja
német	Wewelsburg	Wewelsburg
japán	Chiran Peace Museum for Kamikaze Pilots	Chirani Béke Múzeum a Kamikaze Pilóták Számára
japán	Fukuromachi Elementary School Peace Museum	Fukuromachi Általános Iskola Béke Múzeum
japán	Hiroshima Peace Memorial Museum	Hirosima Béke Emlékhely Múzeum
japán	Honkawa Elementary School Peace Museum	Honkawa Általános Iskola Béke Múzeum
japán	Nagasaki Atomic Bomb Museum	Nagasaki Atombomba Múzeum
japán	Okinawa Prefectural Peace Memorial Museum	Az Okinawa Prefektúrai Béke Emlékhely Múzeum
japán	Osaka International Peace Center	Az Oszakai Nemzetközi Béke Központ
lengyel	Armia Krajowa Museum in Kraków	A Honi Hadsereg Múzeuma Krakkóban
lengyel	Gross-Rosen concentration camp	Gross-Rosen Koncentrációs Tábor
lengyel	Katyn Museum, Warsaw	Varsói Katyn Múzeum
lengyel	Majdanek concentration camp	Majdanek Koncentrációs Tábor
lengyel	Majdanek State Museum	Majdanek Állami Múzeum

lengyel	Sobibór Museum	Sobibór Múzeum
lengyel	Mausoleum of Struggle and Martyrdom	A Küzdelem és Mártírság Mauzóleuma
lengyel	Museum of Pawiak Prison	A Pawiak Börtön Múzeuma
lengyel	Museum of World War II in Gdańsk	A Gdański Második Világháborús Múzeum
lengyel	Muzeum Czynu Zbrojneg	A Fegyveres Harc Múzeuma
lengyel	Norwegian POW Museum	Norvégiai Hadifoglyok Múzeuma
lengyel	Stutthof concentration camp	Stutthof Koncentrációs Tábor
lengyel	Warsaw Uprising Museum	A Varsói Felkelés Múzeuma
holland	Airborne Museum 'Hartenstein'	"Hartenstein" Ejtőernyős Múzeum
holland	Herzogenbusch concentration camp	Herzogenbusch Koncentrációs Tábor
holland	Overloon War Museum	Overlooni Háborús Múzeum
holland	Verzetsmuseum	Az Ellenállás Múzeuma
holland	Westerbork transit camp	Westerbork Transzit Tábor

